

An aerial photograph of a rugged coastline. The top half shows steep, rocky hillsides. Below them is a small, sheltered bay with clear, turquoise water. A sandy beach is visible at the bottom of the bay, with a few small white buildings and a boat. The sky is a deep, clear blue.

70
X

Openbaring

BIJBELS DAGBOEKJE

Jan Kronenberg

UIT DE KROONTJESPEN

Jan Kronenberg

70 x Openbaring

Bijbels dagboekje

Uit de Kroontjespen - Leeuwarden

Ontwerp omslag: Daniël Kronenberg
Foto omslag: Baai op het eiland Patmos (Griekenland)

De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan De Nieuwe Bijbelvertaling
© Nederlands Bijbelgenootschap 2004/2007

© 2015 Uit de Kroontjespen, Leeuwarden

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt. In enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Verantwoording

Al vanaf mijn studietijd heeft de Openbaring aan Johannes een geweldige aantrekkingskracht op mij uitgeoefend. In dit dagboekje doe ik een voorzichtige poging om je meer inzicht te geven in dit bijbelboek vol met symbolen en getallen. Ook heb ik er een inleiding aan toegevoegd waarin duidelijk wordt hoe dit bijbelboek is ingedeeld.

Aan de hand van dit dagboekje kun je nu in 70 dagen een 'reis' maken door de Openbaring van Jezus Christus aan de apostel Johannes op Patmos.

Bij het lezen hiervan wens ik je Gods onmisbare zegen.

Een aantal stukjes is eerder geschreven in *Goede Moed* 2005 en 2006.

ds. Jan K.C. Kronenberg,
Leeuwarden, 2015 (2^e uitgave - E-book)

Dit dagboekje is eerder in 2008 in druk verschenen bij uitgeverij BOEKENCENTRUM – Zoetermeer. Deze uitgave is inmiddels uitverkocht.

Inleiding

De Openbaring aan Johannes is het laatste boek in onze Bijbel. Het is een bijzonder moeilijk boek. Dat is ook geen wonder want het handelt over de toekomst van kerk en wereld na de hemelvaart van Jezus en doet dit alles in de vorm van allerlei, voor ons vaak onbegrijpelijke beelden en symbolen. Het is geschreven in een soort geheimtaal die alleen voor ingewijden verstaanbaar is.

Met een technische term zeggen we meestal dat de Openbaring aan Johannes een 'apocalyptisch' boek is. Die term is afgeleid van het eerste vers: "Apocalyps (= openbaring, ontsluiting, onthulling van wat tot nu toe verborgen was) van Jezus Christus, die hij van God ontving om de dienaren van God te laten zien wat er binnenkort gebeuren moet" (Op. 1: 1).

In een aantal visioenen - die doen denken aan de visioenen van Daniël en Ezechiël uit het Oude Testament - krijgt Johannes inzicht in Gods plan met kerk en wereld.

Jezus Christus staat in de Openbaring centraal. Hij is "het Lam", dat Johannes in zijn visioenen ziet staan voor de troon van God, "alsof het geslacht was". Het Lam dat de boekrol van de geschiedenis aanneemt uit de rechterhand van Hem die op de troon zit (Op. 5: 6 en 7). De toekomst van kerk en wereld liggen in de 'handen' van dit Lam!

Datering

Met grote zekerheid kunnen we aannemen dat de Openbaring aan Johannes geschreven moet zijn tegen het einde van de regering van keizer Domitianus¹ in het jaar 95 of 96 na Christus. Het Romeinse rijk als zodanig is de grote tegenstander van de kerk geworden. Johannes, de apostel, voorganger van de gemeente van Efeze, is naar het eiland genaamd Patmos verbannen, omdat hij "over God had gesproken en van Jezus had getuigd" (Op. 1: 9). De overlevering vertelt dat hij hier als gevangene werkte in de Romeinse steengroeven.

---

1 Keizer Domitianus regeerde van 81-96 na Christus over het Romeinse Rijk.

Geheimtaal

Het bijbelboek Openbaring wil Johannes zijn lezers - de vervolgte leden van de zeven gemeenten in Asia - een hart onder de riem steken. In bedekte termen brengt hij een boodschap van hoop en verwachting. Net als in 'verzetsliteratuur' - denk aan de Tweede Wereldoorlog - kunnen bepaalde zaken niet met name genoemd worden. Door geheimtaal te gebruiken begrijpen de buitenstaanders (= de vijanden van christenen) er niets van, maar de 'insiders' zien direct de betekenis. De beelden en symbolen die Johannes gebruikt hebben daarom een diepere betekenis:

- het lam = Jezus Christus
- de bruid = de gemeente van Jezus Christus
- de grote hoer, Babylon = Rome
- de draak = Satan.

Gods plan wordt ontrold

1. In het eerste deel van het bijbelboek Openbaring gaat het over de strijd op aarde tussen Christus en zijn kerk (= het koninkrijk van God) tegen het rijk van de vorst der duisternis (= satan) en zijn helpers (Op. 1-11) .²

- Het boek Openbaring opent met een visioen van Jezus Christus. Johannes ziet Hem te midden van zeven lampenstandaards - symbool van de zeven gemeenten in Asia en van de kerk van alle eeuwen - (Op. 1: 9 - 20), gevolgd door zeven brieven aan deze zeven gemeenten (Op. 1-3).
- Vervolgens wordt Johannes een blik gegund in de hemelse troonzaal (Op. 4). Hij mag zien hoe God vanaf zijn troon de hele wereld regeert. Gods plan met de wereld staat beschreven in een boekrol met zeven zegels. De zeven zegels die deze boekrol verzegeld houden kunnen alleen door het Lam (= Jezus Christus) verbroken worden. Omdat Hij de dood heeft overwonnen is Hij waardig om de boekrol te openen en zo Gods plan met de wereld te ontrollen (Op. 5).

---

² Ik volg hier de indeling van de Openbaring in twee hoofdstukken en zeven secties zoals beschreven door dr. W. Hendriksen, *Visioenen der Voleinding*, Kampen 1952/1982.

- Wanneer de zeven zegels worden verbroken ziet Johannes achtereenvolgens:
  - vier paarden - symbool van de rampen, die de aarde zullen treffen: verleiding, oorlog, hongersnood en de dood (Op. 6: 1-8);
  - de martelaren van de kerk (Op. 6: 9-11);
  - een grote aardbeving (Op. 6: 12-17);
  - 144.000 verzegelden uit alle stammen van de kinderen van Israël (Op. 7: 1-8) en een onafzienbare menigte, die niet te tellen was, uit alle landen en volken, van elke stam en taal (Op. 7: 9-17).
- Maar wanneer Johannes denkt dat het einde van de wereld is aangebroken klinken vanuit de hemel zeven stoten op de bazuin (Op. 8-11). Zij kondigen Gods oordelen aan: natuurrampen zullen de aarde treffen. Wanneer op de zevende en tevens laatste bazuin geblazen wordt klinken stemmen in de hemel die de eeuwige heerschappij van God en van zijn Messias aankondigen (Op. 11: 15).

2. In hoofdstuk 12 begint als het ware het tweede hoofddeel van het bijbelboek Openbaring. Hierin wordt de diepere geestelijke achtergrond verklaard van de strijd op aarde tussen het koninkrijk van God en het rijk van de vorst der duisternis (Op. 12-22).

- Het tweede hoofddeel begint met de beschrijving van geboorte van Jezus Christus, de kindermoord in Betlehem en de hemelvaart van Jezus Christus. Na zijn hemelvaart komt er oorlog in de hemel. De draak (= satan) en zijn engelen worden uit de hemel geworpen. De strijd tussen het koninkrijk van God en het rijk van de duisternis wordt op de aarde voortgezet (Op. 12). In hoofdstuk 13 beschrijft Johannes de bondgenoten van de draak: het beest uit de zee en het beest uit de aarde. Op de berg Sion ziet Johannes het Lam staan, omringd door 144.000 verzegelden: zij dragen op hun voorhoofd de naam van het Lam en van zijn Vader. Vervolgens kondigen zes engelen het oordeel van God aan over Babylon en

- over al de bondgenoten van de satan (Op. 14).
- Gods plagen komen over hen die het teken van het beest dragen: zeven schalen met gramschap worden over de aarde uitgegoten. Zij die niet gebogen hebben voor het beest zingen als overwinnaars voor de troon van God het lied van Mozes en het Lam (Op. 15-16).
- Het grote Babylon valt. dodelijke rampen zullen haar treffen en tenslotte zal zij in vlammen opgaan (Op. 18: 8).
De bruiloft van het Lam wordt gevierd.
Het beest en de koningen der aarde voeren - tevergeefs - hun laatste oorlog tegen Jezus Christus en zijn leger. Hun einde is in de vuurpoel met brandende zwavel (Op. 19: 20).
- Dan breekt het laatste oordeel aan: na een gevangenschap van 1000 jaar wordt de draak uiteindelijk vernietigd; de nieuwe hemel en de nieuwe aarde zijn geboren; het nieuwe Jeruzalem daalt uit de hemel op de aarde neer. God woont weer onder de mensen (Op. 20-22).

Ten slotte

We moeten het bijbelboek Openbaring niet lezen als 'een draaiboek van de eindtijd'. Openbaring is bedoeld als een boek van bemoediging en troost. Met de Openbaring wil God christenen uit alle tijden bemoedigen en troosten. Hoe hevig de strijd ook zal zijn tussen het rijk van God en het rijk van de duisternis, de grote overwinnaar is en blijft: Jezus Christus!

Hij is het Lam, dat Johannes in zijn visioenen ziet staan voor de troon van God in de hemel alsof het geslacht was. Het Lam, dat de boekrol van de geschiedenis aanneemt uit de rechterhand van Hem die op de troon zit. De toekomst van kerk en wereld - en van ons eigen leven - zijn geborgen in de 'handen' van dit Lam. Koningen en keizers van deze aarde, machten en krachten in hemel en op aarde, zijn aan Hem onderworpen.

Laten daarom christenen van alle eeuwen en tijden Jezus Christus groot maken: "Aan Hem komt de eer toe en de macht, tot in eeuwigheid. Amen." (Op. 1: 6).

Indeling van het bijbelboek Openbaring

hoofdstuk	rode draad...	met daarin
1	inleiding	
2-3		7 brieven
4-5	voorspel in de hemel	
6	eerste 6 zegels	
7		144.000 en ontelbare schare
8-10	eerste 6 bazuinen	
11		2 getuigen
12		draak en vrouw
13		2 beesten
14		6 engelen
15-16	7 schalen	
17-18		ondergang Babylon
19	wederkomst	
20	1000 jaar Satan gebonden	
21-22	nieuwe hemel en aarde	

Openbaring van Jezus Christus

"Openbaring van Jezus Christus, die hij van God ontving om aan de dienaren van God te laten zien wat er binnenkort gebeuren moet. Hij heeft zijn engel deze openbaring laten meedelen aan zijn dienaar Johannes." (vs.1)

In dit laatste Bijbelboek wordt ons iets 'onthuld' over de strijd tussen het Rijk van God en het rijk van de duisternis. Na de hemelvaart van Jezus Christus heeft die strijd zich van de hemel naar de aarde verplaatst. De volgelingen van Jezus Christus staat een tijd van grote verdrukking te wachten. Maar God laat weten dat Hij uiteindelijk zal overwinnen.

Het woord Openbaring betekent zoets als: ontsluiting, onthulling van wat tot nu toe verborgen was. Vergelijk het maar met de sluier van een bruid. Haar gezicht blijft achter haar sluier verborgen totdat het moment aanbreekt dat de bruidegom de sluier teruglaat en haar gezicht onthult.

Met de komst van Jezus Christus naar deze aarde 'onthult' God wat zijn plan is met de kerk en met de wereld.

Jezus Christus staat dan ook in de Openbaring centraal. Hij is het Lam, dat Johannes in zijn visioenen ziet staan voor de troon van God in de hemel, dat geslacht lijkt te zijn. Het Lam, dat de boekrol van de geschiedenis aanneemt uit de rechterhand van Hem die op de troon zit.

De toekomst van kerk en wereld zijn geborgen in de 'handen' van dit Lam!

In opdracht van de Drie-enige God

"Genade zij u en vrede van hem die is, die was en die komt, en van de zeven geesten voor zijn troon, en van Jezus Christus ..." (vs. 4)

Johannes schrijft zijn Bijbelboek in opdracht van de Drie-enige God.

God de Vader wordt hier genoemd: "Die is, die was en die komt." Woorden die herinneren aan Gods openbaring aan Mozes bij de brandende braamstruik in de woestijn. Daar maakt God Zich bekend als de Ik-ben-die-Ik-ben. Ik ben er van eeuwigheid tot eeuwigheid. Ik ben er altijd geweest en Ik zal er ook altijd voor jou zijn. Een naam die ons wijst op de onveranderlijke trouw van God.

De zeven geesten zijn het symbool voor de volheid van de Heilige Geest. Op het Pinksterfeest in Jeruzalem is die Geest in alle volheid uitgestort op mensen. Hij zet na de hemelvaart het werk van Jezus Christus op aarde voort. Hij brengt mensen tot bekering en geloof. Hij geeft christenen kracht en volharding in de strijd tegen het rijk van de duisternis.

En Jezus Christus, de Zoon van Gods liefde, zal voor ons getuigen als God straks oordeelt over ons leven. Hij garandeert ons dat we eens zullen opstaan uit de dood. Koningen en keizers van deze aarde zijn aan Hem onderworpen. Deze Jezus komt de eer toe en de macht, tot in eeuwigheid!

Johannes op Patmos

"Ik, Johannes, uw broeder, die net als u in ellende verkeer, maar ook door Jezus met u deel in het koninkrijk en in standvastigheid - ik was op het eiland Patmos omdat ik over God had gesproken en van Jezus had getuigd."
(vs. 9)

Op de kalender lezen we het jaar 95 na Christus' geboorte. Keizer Domitianus voelt zichzelf god en heer. En terwijl zijn Romeinse onderdanen zich voor hem in het stof buigen, belijden de christenen: Jezus is Heer! Dat moet wel problemen geven.

De keizer in Rome geeft het bevel om de christenen in zijn rijk te vervolgen. De leiders van de jonge christengemeenten worden verbannen. Ook de apostel Johannes. Naar Patmos, een Grieks eilandje voor de kust van Asia, het tegenwoordige Turkije. Een strafkolonie.

Je kunt je wel indenken hoe Johannes vol zorg en spanning zit uit te kijken naar nieuws van over het water. Hoe zou het gaan in Efeze, in Smyrna, in Pergamum, in Tyatira, In Sardes, in Filadelfia en in Laodicea? Zouden ze het volhouden? Zouden ze volharden in hun geloof in Jezus Christus?

En dan opeens, het is op de dag van God, de Heer, op zondag dus, gaat de hemel voor Johannes open. God maakt een opening, een venster midden in zijn vragen, midden in zijn zorgen. Zo is God, verrassend, bemoedigend. Niet alleen toen. Ook vandaag!

Jezus als priester en koning

"...en daartussen iemand die eruitzag als een mens. Hij was gekleed in een lang gewaad en had een gouden band om zijn borst." (vs. 13)

Het is huiveringwekkend wat Johannes in dit eerste visioen te zien krijgt:

Jezus Christus als priester en koning. Hij is bekleed met een priestergewaad en met een gouden gordel als symbool van zijn koninklijke waardigheid. Zijn witte haren zijn het teken van zijn reinheid en zijn goddelijkheid. Zijn vlamme ogen doorzien alles en verteren wat onrein en zondig is. Zijn voeten zijn die van een overwinnaar. Zijn stem is zo overweldigend, dat iedereen wel naar Hem moet luisteren.

En Hij heeft zeven sterren in zijn rechterhand: het symbool voor de zeven engelen die de zeven gemeenten van Asia beschermen. Uit zijn mond komt het zwaard van het Woord van God, dat de diepste gedachten van mensen zal blootleggen. Verblindend, hemels is zijn uiterlijk.

Toch moet dit visioen voor de eerste lezers van de Openbaring troostvol en bemoedigend zijn geweest. Want Johannes ziet dat Jezus wordt omringd door zeven gouden lampenstandaards: het symbool voor de zeven gemeenten.

Dáár, midden tussen de gemeenten die een licht voor deze wereld vol duisternis mogen zijn, staat Jezus Christus. Als de grote Hogepriester en de Koning der koningen!

Bemoediging

"Toen ik hem zag viel ik als dood voor zijn voeten neer. Maar hij legde zijn rechterhand op me en zei: 'Wees niet bang. Ik ben de eerste en de laatste.'"
(vs. 17)

Telkens lees je in de Bijbel, dat als mensen iets van de heerlijkheid en majesteit van God mogen zien, ze als dood op de grond vallen. Zo overweldigend, zo ontzagwekkend is zijn verschijning. Maar telkens lees je in de Bijbel ook van de ontfermende genade van God. Hij verteert mensen met niet vuur, Hij spreekt hen liefdevol aan en bemoedigt ze.

Overweldigd door zijn koninklijke heerlijkheid ligt Johannes daar voor de voeten van Jezus. Maar dan opeens is er, als een blijk van vriendschap en vertrouwen, die rechterhand. Volgens de Bijbel is dat altijd de hand van het goede, de hand van het heil. De hand van Gods ontfermende genade en van zijn vergevende liefde.

Zo bemoedigt Jezus Christus zijn dienstknecht. Met een gebaar dat bovendien nog 'onderstreept' wordt met woorden: "Wees niet bang!" Nee, voor de opgestane Heiland hoeven we niet bang te zijn. Zijn bemoedigende woorden en daden richten ons op en geven ons kracht om te leven en te sterven. God de Vader heeft Hem immers alles in handen gegeven. Inclusief de sleutels waarmee de 'gevangenis' van de dood voor ons door Hem ontsloten wordt.

Efeze: liefde

"Ik weet wat u doet, hoe u zich inzet en standhoudt, en dat u boosdoeners niet verdraagt. Zo hebt u mensen die beweren dat ze apostelen zijn, op de proef gesteld en als leugenaars ontmaskerd." (vs. 2)

Efeze: stad van de liefde. Een multiculturele stad, rijk en welvarend. De grootste havenstad van Klein-Azië. Door snelle wegen verbonden met zowel het Oosten als het Westen.

Ruim 300.000 inwoners telde Efeze in Johannes' tijd. Een stad ook met veel tempels. Met als pronkstuk de tempel voor de godin van het buitenleven: Artemis (vgl. Hand. 19).

In Efeze bevindt zich een flinke gemeente van Jezus Christus. Voor wat betreft de buitenkant gaat het weliswaar uitstekend met deze gemeente. Niets dan lof. De Nicolaïtische dwaalleer van vrije liefde en ongebonden seksualiteit had er geen voet aan de grond kunnen krijgen.

Maar wat betreft de binnenkant was in Efeze het vuur van de eerste liefde voor Jezus Christus langzaam maar zeker uitgegaan. Het enthousiasme van het allereerste begin was langzaam maar zeker verdwenen. Een gevaar dat iedere christen bedreigt. Bekering is dan nodig. Dat is: de weg terug gaan naar het allereerste begin. Daar wacht je dan de geweldige belofte van een eeuwig leven in het nieuwe paradijs van God.

Smyrna: verdrukking

"Ik weet van de ellende en de armoede waarin u verkeert; hoewel u rijk bent. Ik weet hoe u belasterd wordt door mensen die zich Joden noemen en het niet zijn, maar bij Satan horen." (vs. 9)

Een rijke en welvarende stad. Knooppunt van handel en verkeer. Een indrukwekkende haven met veel pakhuizen en markten. Nog steeds is Smyrna - het tegenwoordige Izmir - de grootste uitvoerhaven van Turkije. En voor de vele goden die de inwoners moesten beschermen waren overal in de stad tempels gebouwd.

Ook in Smyrna is een gemeente van Jezus Christus. Een gemeente die wordt verdrukt en straks zal worden vervolgd.

Door een lastercampagne van de Joden die in de stad wonen zijn de christenzakenlieden één voor één failliet gegaan. Straatarm waren de christenen in Smyrna geworden.

Maar wat laat Jezus Christus als troost aan zijn verdrukte gemeente door Johannes schrijven: "U bent rijk", nú, op dit moment!

En natuurlijk zegt Hij dat niet als een goedkoop stichtelijk woord om daarmee het lijden te verzachten. De christenen in Efeze zijn rijk omdat zij mogen delen in het eeuwige leven met hun Heer Jezus Christus.

Tien dagen - je kunt het op de vingers van je twee handen aftellen - zal de verdrukking duren. Dan zal er een einde aan het lijden komen.

Wie Jezus Christus trouw blijft zal uiteindelijk de kroon van het eeuwige leven ontvangen!

Pergamum: verleiding

"Ik weet waar u woont, namelijk waar Satans troon staat. U bent mijn naam trouw gebleven en hebt uw geloof in mij niet verloochend, ook niet toen Antipas, mijn betrouwbare getuige, werd gedood in uw stad, waar ook Satan woont." (vs. 13)

Pergamum is een stad die je al van ver kunt zien liggen. In de benedenstad vind je vooral woonhuizen. In de bovenstad - voor een deel gebouwd op een berg - vind je machtige en indrukwekkende gebouwen.

Pergamum was het regeringscentrum van die tijd. Beroemd om zijn indrukwekkende bibliotheek en zijn heiligdom gewijd aan Asklepios, de god van de geneeskunde. Overal in de stad zag je het teken van de slang. Voor Johannes is de slang echter niet het symbool van de god van de geneeskunde; de slang is voor hem het symbool van Satan, de tegenstander van God (Gen. 3). Jezus weet waar zijn volgelingen wonen, namelijk daar waar Satans troon staat.

De gemeenteleden staan bloot aan de verzoeking deel te nemen aan de offermaaltijden ter ere van de goden van Pergamum. Zo probeert Satan hen te verleiden. Hij gebruikt daarvoor de dwaalleer van de Nikolaïeten. Zij leerden dat niet het lichaam belangrijk is, maar dat het gaat om de redding van je ziel.

Wie de verleidingen van Satan weet te weerstaan ontvangt Jezus Christus als het verborgen Manna, dat uit de hemel is neergedaald. En een wit steentje met inscriptie als teken van de behaalde overwinning.

Thyatira: heiligheid

"Ik weet wat u doet, hoe liefdevol, hulpvaardig en standvastig u bent; u doet nu zelfs meer dan vroeger." (vs. 19)

Lydia, de verkoopster van purperen verfstoffen (Hand. 16: 14-15) is afkomstig uit Thyatira. Een rijke en welvarende handelsstad bekend om zijn vele gilden. Elk ambacht heeft er zijn eigen vakvereniging en zijn eigen beschermgod.

De christenen in Thyatira staan voor de niet gemakkelijke keuze om mee te doen aan de losbandige feesten ter ere van hun vakbondsgod of om zich daar afzijdig van te houden.

Zo was er een vrouw, Izebel, die de christenen probeerde te verleiden tot deelname aan de heidense offerfeesten. Zij profeteerde dat alles geoorloofd is. Haar en haar volgelingen wacht een verschrikkelijk goddelijk oordeel, schrijft Jezus Christus.

Om hun liefde, geloof en dienstbetoon worden de gemeenteleden van Thyatira geprezen. Maar ook zij worden opgeroepen om te blijven volharden in hun geloof tot de terugkomst van Jezus Christus.

Wie overwint mag straks delen in de gemeenschap met Christus - de Morgenster - en zijn heerlijkheid.
Compromissen sluiten met de wereld is uit de boze. Er zijn grenzen aan wat voor een christen toelaatbaar is!

Sardes: waakzaamheid

"Ik weet wat u doet; overal wordt beweerd dat u het leven hebt, terwijl u dood bent. Word wakker, versterk uw laatste krachten: u bent op sterven na dood." (vs. 1b-2a)

In Sardes leefde eens de legendarische koning Croesus. De koning die bulkte van het geld. Maar wanneer Johannes zijn briefje aan de christenen in Sardes schrijft is alles vergane glorie. Twee keer is de stad bij verrassing door vijanden overrompeld. En een aardbeving maakte tenslotte een einde aan de prachtige gebouwen, het stadion en theater van de stad met het eens zo roemruchte verleden. Ondanks alle herbouwactiviteiten is Sardes een 'dode' stad gebleven.

"Overal wordt beweerd dat u het leven hebt, terwijl u dood bent", schrijft Johannes. Hij wil met deze woorden de gemeenteleden wakker schudden. De gemeente van Sardes mag dan wat de buitenkant betreft een voorbeeld zijn voor anderen. Jezus Christus weet wat er in de harten van de gemeenteleden leeft. Hij stelt hier de diagnose en biedt in de persoon van de Heilige Geest geestelijk hulp.

Wie niet uit zijn geestelijke slaap wakker wordt zal straks bij verrassing overvallen worden door de terugkomst van Jezus Christus. Wie vol verwachting, waakzaam blijft uitzien naar zijn komst zal straks bekleed worden met het witte kleding van de overwinning. Diens naam staat nu al opgeschreven in het boek van het leven!

dag 11

Lezen: Openbaring 3: 7-13

Filadelfia: invloed

"Ik weet wat u doet. Ik heb ervoor gezorgd dat de deur voor u openstaat, zonder dat iemand hem kan sluiten. Want ook al hebt u weinig invloed, u bent trouw gebleven aan wat ik heb gezegd en hebt mijn naam niet verloochend." (vs. 8)

Pas in de 2e eeuw voor de geboorte van Christus was de stad Filadelfia gesticht. Een lang en roemrucht verleden zoals de andere steden in Klein-Azië kende zij dus niet. Bovendien werd de stad en de omgeving regelmatig geteisterd door aardbevingen. Het is dus begrijpelijk dat Filadelfia weinig inwoners had en de gemeente van Jezus Christus weinig leden telde.

Maar in Gods Koninkrijk gaat het niet om getallen. Het gaat er om of de Heilige Geest in de gemeente aan het werk is. Daaruit blijkt uiteindelijk haar invloed.

Door te leven uit het woord van Jezus Christus en zijn naam te belijden voor de mensen is er voor de kleine gemeente van Filadelfia een deur geopend. Een deur naar het komende rijk van God en een deur naar de wereld. Daardoor is de eens zo vijandig gezinde Joodse gemeenschap tot bekering gekomen. Velen zullen zich eerbiedig aan hun voeten neerwerpen, erkennen dat Jezus Christus van hen houdt en zich voegen zich bij de gemeente.

Wie leeft uit het woord van Jezus Christus is bij Hem veilig wanneer Gods oordelen over de wereld zullen komen. Als een stevige zuil in de tempel van de levende God!

Laodicea: lauwheid

"Ik weet wat u doet, hoe u niet koud bent en niet warm. Was u maar koud of warm! Maar nu u lauw bent in plaats van warm of koud, zal ik u uitspuwen." (vs. 15-16)

In de dagen van Johannes is Laodicea een rijke en beroemde handelsstad. Beroemd om haar geld, textiel en medische opleiding. Laodicea is in die tijd het centrum van de geldhandel: de centrale bank van Klein-Azië staat er. Er is een bloeiende textielindustrie. En toekomstige artsen worden er opgeleid aan haar medische hogeschool. Goud, kleding en ogenzalf zijn haar voornaamste bronnen van inkomsten.

Maar de gemeente van Jezus Christus in deze stad is om van te kotsen - zo sterk is het woord dat Jezus Christus hier gebruikt. Waarom? Omdat de christenen het nogal met zichzelf hebben getroffen. Ze denken dat Jezus Christus in hun midden is, maar de Heiland voelt Zich buitengesloten. Hij kan hen niet bereiken en staat buiten voor de deur.

Op een indringende manier ontmaskert Hij in deze brief de christenen van Laodicea als lauwe christenen en zet hen te kijk in hun armoede, blindheid en naaktheid. Gelukkig staat Hij niet met lege handen voor hun deur. Als een oosterse koopman biedt Hij hen zijn waren aan: gezuiverd goud, witte kleren en zalf voor hun ogen.

Wie Hem binnenlaat ervaart de echte gemeenschap met Hem en wacht niets minder dan een troon in de hemel.

Een lauwe christen kan alsnog een koning worden!

Tronen in de hemel

"Er stond een troon in de hemel en daarop zat iemand. Degene die daar zat had een uiterlijk als van jaspis en sarder, en rondde troon was een regenboog die eruitzag als smaragd." (vs. 2b-3)

Op de dag van de opstanding van Jezus Christus, gaat voor Johannes op Patmos een deur in de hemel open. Wat ziet Johannes door die deur?

Het stralend middelpunt is God, die als Koning der koningen gezeten is op zijn troon. Oogverblindend, schitterend. Johannes beschrijft Hem ons als een flonkerende edelsteen, lijkend op de witte diamant en de bloedrode sarder. Wit en rood zijn vanouds de kleuren die horen bij een koning.

Ook in Rome zit een koning, een keizer op zijn troon. Hij voelt zich als een zoon van de goden. Maar hoe kwetsbaar is die troon? Moordpartijen, aanslagen en oorlogen doen de troon van Rome wankelen. De troon in de hemel, het centrum van Gods regering over mens en dier, staat echter vast (Ps. 93: 2). En vanaf die troon regeert God als Koning over zijn schepping en over zijn kerk.

O ja, rondom die troon van God staan ook nog vierentwintig tronen. En op die tronen zitten, in witte kleren en met een gouden kroon op hun hoofd, de vertegenwoordigers van Israël en de kerk. De 'ministers' van zijn Koninkrijk.

Eredienst in de hemel

“U komen alle lof, eer en macht toe, Heer, onze God, want u hebt alles geschapen: uw wil is de oorsprong van alles wat er is.” (vs. 11)

Eeuwen vóór Johannes mocht de profeet Jesaja ook al door een geopende deur in de hemel zien (Jes. 6). Beide visioenen vertonen veel overeenkomsten.

De vier dieren zijn net als de vier serafs van Jesaja 6: de vertegenwoordigers van Gods schepping. Vier is het getal van de aarde. Daarom lijken ze op dieren en hebben ze iets menselijks.

Met hun ogen van voren en van achteren ontsnapt niets wat er op aarde gebeurt aan hun waarneming. Hun zes vleugels stellen hen in staat om als boodschappers van God zich over heel de aarde te bewegen. Ze hebben geen rust, want dag en nacht brengen zij aan Hem, die op de troon gezeten is, heerlijkheid, eer en dank.

Johannes ziet daar door de geopende deur in de hemel, rondom de troon van God, één grote eredienst. De vertegenwoordigers van Israël, kerk en schepping, zingen en aanbidden de grote Schepper van hemel en aarde.

Ons leven op aarde mag hiervan iets weerspiegelen. We worden vanuit de hemel opgeroepen om onze Schepper te loven en te aanbidden: “Heilig, heilig, heilig is God, de Heer, de Almachtige, die was, die is en die komt.”

Gods testament

"Toen zag ik dit: degene die op de troon zat had in zijn rechterhand een boekrol die aan beide kanten beschreven was en met zeven zegels was verzegeld." (vs. 1)

Daar, in de hemel, ziet Johannes door een geopende deur God op zijn troon. De regenboog van zijn verbond staat om Hem heen. Toegejuicht en aanbeden in een ononderbroken hemelse eredienst.

In zijn rechterhand een boekrol met zeven zegels. Die boekrol ziet er uit als een Romeins testament. De zeven lakzegels zijn de zeven handtekeningen die het testament rechtsgeldigheid verlenen.

Het is het testament, waarin opgeschreven staat wat er - na de hemelvaart van Jezus Christus - met onze wereld zal gebeuren. De geschiedenis gaat immers verder. Straks zullen de zeven zegels één voor één worden verbroken en kan het testament worden geopend en worden open gerold.

Zo krijgen we iets te zien van Gods plan met onze wereld. Een plan dat eindigt met de bruiloft van het Lam (Op. 19) en het nieuwe Jeruzalem dat uit de hemel op de aarde neerdaalt (Op. 21 en 22).

Het bijbelboek Openbaring laat ons zien en weten dat alles wat er in deze wereld gebeurt niet 'toevallig' gebeurt. God heeft een plan met onze wereld, met zijn kerk, met ons leven. Wat er in zijn testament geschreven staat is vast en zeker!

Het Lam

"Midden voor de troon, tussen de vier wezens en de oudsten, zag ik een lam staan. Het zag eruit alsof het geslacht was en het had zeven horens en zeven ogen; dat zijn de zeven geesten van God die over de hele wereld zijn uitgestuurd." (vs. 6)

Terwijl we met Johannes gespannen wachten op wat er gaat gebeuren komt er een Lam naar voren. Het draagt de littekens van de slacht nog in zijn lichaam.

Zeven horens geven de geweldige kracht aan van dit Lam. Zeven ogen zien alles en iedereen tot in de verste uithoeken van de aarde..

Dit Lam zal ons Gods geheim bekend maken. Het is: Jezus Christus, Zoon van God en Zoon des mensen.

En terwijl we met Johannes onze adem inhouden verbreekt het Lam stuk voor stuk de zeven zegels van de boekrol. Gods testament, zijn plan met onze wereld wordt stukje bij beetje 'onthuld'. Elke keer als er een zegel geopend wordt, zien we hoe catastrofale rampen zich over de aarde voltrekken.

Schuilend achter het bloed van dit Paaslam zijn wij veilig. Het Lam van God, dat zijn leven gaf om Gods testament voor ons te kunnen openen. Maar ook het Lam dat voor ons de dood overwon.

In de hemel en op de aarde horen we een nieuw lied zingen ter ere van God, de Heer en ter ere van dit Lam. In dankbare aanbidding knielen we met de kerk van alle eeuwen voor Hen neer.

Vier paarden

"Toen zag ik dit: het lam verbrak een van de zeven zegels en ik hoorde een van de vier wezens roepen met een geluid als van een donderslag: 'Kom!'"
(vs. 1)

Tijdens het verbreken van de eerste vier zegels van Gods testament komen vier paarden in beeld.

Paarden hebben mensen altijd geboeid. Ze behoren tot de mooiste en meest intelligente dieren van Gods schepping.

In de Bijbel staan paarden dikwijls in dienst van het oordeel van God.

Verschrikkelijk, angstaanjagend. Ze worden hier bereden door de ruiters van de Openbaring.

Het eerste paard trekt er op uit en behaalt overwinning op overwinning. Zijn berijder is de grote verleider . Hij brengt mensen ertoe om God de rug toe te keren.

Het tweede paard neemt de vrede weg op aarde en veroorzaakt zo moord en doodslag onder de mensen.

Het derde paard brengt armoede en hongersnood.

Het vierde paard: ziekte en de dood.

Sinds het begin van onze geschiedenis draven deze vier paarden over de aarde. Een aarde die trilt op haar grondvesten. En net als Johannes kijken ook wij vandaag de dag aan tegen een wereld vol duisternis en dood. Want de zeven zegels zijn verbroken. Alleen God kan tussenbeide komen.

Gelukkig hoeven we niet bang te zijn voor alles wat er nog gaat komen.

Want niets zal ons kunnen scheiden van Gods liefde wanneer we in geloof verbonden blijven aan zijn Zoon, Jezus Christus.

Wanneer?

"Toen het lam het vijfde zegel verbrak, zag ik aan de voet van het altaar de zielen van al degenen die geslacht waren omdat ze over God hadden gesproken en vanwege hun getuigenis." (vs. 9)

Aan de voet van het brandofferaltair in de hemel ziet Johannes de zielen van hen die hun leven hebben gegeven om het woord van God en het getuigenis dat zij hadden: Stefanus gestenigd; Petrus en Paulus gekruisigd; Johannes Hus verbrand; Guido de Brès gehangen; Martin Luther King doodgeschoten.

Als geslachte offerdieren stroomt hun bloed langs het altaar naar beneden. "De ziel" zegt het Oude Testament "is in het bloed". Ook hoort Johannes de stemmen van deze martelaren. Ze roepen om recht en gerechtigheid: "Wanneer zult u de mensen die op aarde leven eindelijk straffen ..."?

Gods oordeel komt als zijn maat en zijn getal vol zijn. Er is dus een maximum, een getal, een limiet. In ieder geval komt er een moment dat God zal ingrijpen. Dan zullen er geen 'slachtoffers' meer zijn. Dan zal het goddelijke recht zegevieren.

Wanneer die dag van Gods oordeel aanbreekt zal de aarde openscheuren, de zon verduisterd worden en de sterren van de hemel vallen. Dan zal de mens, die zijn eigen god dacht te zijn, vol van angst wegvlugten voor dit oordeel. Wie kan dit oordeel van God doorstaan? Iedereen, die door het bloed van het Lam is geheiligd (= apart gezet)!

De verzegelden

"Toen hoorde ik het aantal van hen die het zegel droegen: honderdvierenveertigduizend in totaal, afkomstig uit elke stam van Israël."
(vs. 4)

In de oudheid hadden mensen soms een teken op hun lichaam dat aangaf dat ze aan een bepaalde godheid of een bepaalde eigenaar toebehoorden.

De 144.000 verzegelden, die Johannes ziet voor de troon van God, dragen allen het zegel van zijn eigendom. Dit zegel op hun voorhoofd beschermt hen tegen het oordeel van God dat over de aarde zal losbreken en tegen de macht van zijn tegenstander, de vorst der duisternis. Zij, die het zegel van de levende God aan hun voorhoofd hebben, zullen daarvan geen schade ondervinden.

Het lukt Johannes niet om deze verzegelden te tellen. Daarvoor is hun aantal te groot. Maar hij hoort hun getal: twaalfduizend uit elk van de twaalf stammen van de kinderen van Israël. Kinderen van Israël is vanouds een aanduiding voor het volk van de Joden. De 12 maal 12 maal 1000 is duidelijk een symbolisch getal. Het getal 1000 duidt op totaliteit.

Zal voordat Jezus Christus terug komt op aarde het gehele Joodse volk tot geloof komen? Laten we daar vandaag samen voor bidden.

De onafzienbare menigte

"Hierna zag ik dit: een onafzienbare menigte, die niet te tellen was, uit alle landen en volken, van elke stam en taal. In het wit gekleed en met palmtakken in hun hand stonden ze voor de troon en voor het lam." (vs. 9)

Niet te tellen. Zo groot is de menigte die Johannes hier ziet. Als de sterren aan de hemel. Als de zandkorrels op het strand. Uit alle volk en stammen en natiën en talen.

Ze hebben hun kleren gewassen met een uniek wasmiddel: het bloed van het Lam. Dat bloed heeft hen vrijgekocht, gereinigd en geheiligd. Hun zonden zijn verzoend met het bloed van Jezus Christus. Zo kunnen zij voor Gods troon verschijnen.

Ze hebben de palmtakken van de overwinning in hun handen. Weliswaar hebben ze het heel erg moeilijk gehad: ze komen uit de grote verdrukking, maar het geloof hebben ze behouden. Of beter gezegd: het geloof heeft hén behouden.

Ze staan daar nu vóór de troon van God en van het Lam en met hun palmtakken begroeten ze Jezus Christus als hun Heer en Koning. Aan Hem en aan God hebben ze alles te danken.

Wat zal het heerlijk zijn als we elkaar straks mogen tegenkomen in die grote schare voor Gods troon. Dan zullen we samen met gelovigen uit alle tijden en werelddelen het grote feest van de bruiloft van het Lam mogen mee vieren. Zorg dus dat je er bij bent!

Stilte voor de storm

"Toen het lam het zevende zegel verbrak, viel er een stilte in de hemel, gedurende ongeveer een half uur." (vs. 1)

Voordat de storm van het oordeel van God over onze wereld zal losbreken wordt het eerst stil in de hemel. Een stilte van een half uur lang. De lofliederen zwijgen. Hemel en aarde wachten met spanning op wat er zal gaan gebeuren. Zullen de martelaren nu gewroken worden?

De zeven engelen die als dienaren voor de troon van God staan krijgen ieder een blaasinstrument aangereikt. Hiermee zullen ze straks de natuurrampen, die over de aarde zullen komen, aankondigen.

Maar voordat die storm losbarst ziet Johannes eerst een andere engel. Wat hij doet lijkt verrassend veel op wat er elke morgen en middag in de tempel te Jeruzalem gebeurde: het ontsteken van het reukofferaltaar in het heilige van de tempel. Fijngemalen wierookhars werd dan twee keer per dag op de gloeiende houtskool van het gouden reukofferaltaar uitgespreid. En samen met de zoet geurende rook stegen zo de gebeden van de gelovigen op naar de hemel.

Dit visioen, vergelijkbaar met dat van Ezechiël 10: 2, verzekert ons dat onze gebeden inderdaad bij God aankomen. Bidden heeft effect. Laten we in stilte en met spanning afwachten hoe God hierop antwoordt.

De rampen

"De zeven engelen, ieder met een bazuin, maakten aanstalten om erop te blazen." (vs. 6)

Hoe meer het einde nadert, hoe zwaarder worden de oordelen van God over onze zondige wereld.

Wanneer het Lam het zevende zegel van Gods testament verbreekt klinken één voor één de bazuinen van de zeven engelen voor Gods troon. Hun blaasinstrumenten kondigen de terugkomst van Jezus Christus aan.

Maar voordat Hij komt en zijn Koninkrijk van vrede kan aanbreken wordt de aarde getroffen door plagen die herinneren aan wat eens de Egyptenaren overkwam vóór de bevrijding van het volk van Israël: hagel en vuur, water dat bloed wordt en licht dat verduisterd wordt.

Eenderde deel van de wereld wordt door deze natuurrampen getroffen en het laatste, definitieve oordeel van God moet dan nog komen. Er zit een opklimming in de straf, maar de mensen bekeren zich niet.

Wie blijft schuilen achter het bloed van het Lam hoeft niet angstig en ongeduldig te zijn. Dwars door deze rampen heen werkt God immers aan de bevrijding van zijn volk. Zijn Koninkrijk zal komen, want God heeft een plan met onze wereld, met zijn kerk en met ons persoonlijk leven. Misschien moeten we Hem wat meer leren vertrouwen!

Demonen uit de onderwereld

"Toen blies de vijfde engel op zijn bazuin. Ik zag een ster die uit de hemel op de aarde was gevallen. Hij kreeg de sleutel van de put naar de onderaardse diepte." (vs. 1)

Wanneer de vijfde bazuin klinkt ziet Johannes een gevallen engel de onderwereld openen. Demonen die hier in voorarrest worden gehouden krijgen de kans te ontsnappen. Als een gigantisch leger van sprinkhanen zwermen zij uit over de gehele aarde. Het zijn echter geen gewone sprinkhanen: ze hebben de gifangel van een schorpioen. Hiermee steken ze de mensen die niet in God geloven. En omdat van alle insectenbeten die van de schorpioen de pijnlijkste en gevaarlijkste is, wordt voor hen het leven één grote kwelling. Vijf maanden lang - de levensduur van sprinkhanen is vijf maanden - duurt deze foltering.

Opvallend is dat God toestaat dat mensen geïnjecteerd worden door deze machten van het rijk van de duisternis: de gevallen engel werd de sleutel van de onderwereld gegeven. En de sprinkhanen werd macht gegeven om te pijnigen. Zonder Gods wil kunnen de demonen echter niets doen.

Gelukkig beschermt het zegel van God en van het Lam ook tegen deze plaag. Zo maakt God scheiding tussen mensen die geloven en die niet in Hem geloven.

Apollyon

"Hun koning is de engel van de onderaardse diepte; zijn naam luidt Abaddon in het Hebreeuws, in het Grieks Apollyon." (vs. 11)

Het leger van de demonische sprinkhanen wordt aangevoerd door de engel van de onderwereld. Zijn naam is in het Hebreeuws Abaddon en in het Grieks Apollyon. In het Nederlands: Verderver, Uitroeier. Johannes verwijst met deze naam ongetwijfeld naar de bekende Griekse god Apollo, de god van zon en licht. Die god werd op Patmos en in verschillende van de zeven steden in Asia vereerd.

Apollyon is koning over de onderwereld. Is hij misschien Satan, de grote tegenstander van God? In ieder geval geeft zijn naam aan dat hij niets liever doet dan het werk van God afbreken. Hij zet mensen aan om tegen Gods geboden in te gaan. Tot aanbidding van zelfgemaakte goden, moord en toverij, ontucht en diefstal (Op. 9: 21).

Wanneer de onderwereld geopend wordt krijgen hij en zijn leger van demonen vrij spel. Het leven op aarde wordt steeds killer en onaangener, liefdelozer en corrupter. Het eerste wee is voorbijgegaan. De geboorte van Gods Koninkrijk is aanstaande. Nog een korte tijd en Jezus Christus komt op aarde terug.

Blijf volharden in je geloof, blijf gehoorzaam aan Gods geboden. Aan Apollyons heerschappij komt zeker eens een einde!

Vier engelen

"De vier engelen werden losgemaakt; ze waren gereedgehouden om juist op dit uur van deze dag, in deze maand van het jaar, een derde deel van de mensen te doden." (vs. 15)

"Wanneer zult u de mensen die op aarde leven eindelijk straffen ...?" roepen de zielen van martelaren onder het altaar in Openbaring 6. Zij vragen God om recht en gerechtigheid.

Gods oordeel komt als zijn maat en zijn getal vol zijn. Met uiterste precisie is het uur van zijn ingrijpen vastgesteld. Dat moment is aangebroken als de zesde bazuin klinkt.

Vier wraakengelen, die de oordeelswinden hadden vastgehouden, worden nu losgelaten. Hun aantal van vier geeft opnieuw aan dat Gods oordeel over de hele aarde zal gaan.

De bekende rivier de Eufraat is hun uitvalsbasis. Het is de plaats waar vaker Gods plagen vandaan komen. Hier woonden de wereldmachten, die herhaaldelijk Gods oordelen over Israël hebben gebracht: Assur en Babel.

Johannes ziet een onvoorstelbaar leger van 100 miljoen! ruiters over de gehele aarde stormen. Het getal verwijst naar Psalm 68: 18: "Met machtige wagens, tweemaal tienduizend, met duizenden en duizenden, trok de Heer van de Sinai naar het heiligdom". Dit enorme aantal ruiters doet vermoeden dat het om bloedige oorlogen zal gaan.

De paarden en hun ruiters zaaien dood en verderf. Van iedere drie mensen wordt er één gedood. Tweederde van de mensheid krijgt nog een nieuwe kans. Een kans om zich tot God te bekeren en goddeloosheid af te zweren.

Geen bekering

"Maar de andere mensen, die deze plagen overleefden, keerden zich niet af van hun zelfgemaakte goden. Ze bleven die goden aanbidden en de beelden van goud, zilver, brons, steen en hout, die niet kunnen horen of zien en zich niet kunnen verroeren." (vs. 20)

Vuur (rood), rook (violet) en zwavel (geel) zijn de bekende tekenen uit het Oude Testament waarmee God zijn straf voltrekt. Deze drie samen nemen licht, lucht en leven weg.

De berijders van de paarden hebben harnassen waarvan de kleuren overeenkomen met wat hun paarden uitspuwen, maar het venijn zit in hun staarten. Die eindigen in slangen. Hun beet is dodelijk. Ze brengen de hel op aarde, deze echte Hell's Angels.

Het is dan ook verbijsterend, dat mensen die de storm van het oordeel hebben overleefd, zich niet tot God bekeren. Ze kregen er de gelegenheid voor, maar er trad eerder een verharding op in hun doen en denken. Ze blijven hun afgoden aanbidden en zich vergrijpen aan de levens van anderen.

Ieder mens die de zonde in zijn leven laat wortelen kan terecht komen in een dergelijke toestand. Gewoonlijk gaat dat geleidelijk en heb je geen besef van wat er met je gebeurt. De verleiding die vandaag wordt genoten, wordt morgen tot zonde, de volgende dag is het een gewoonte geworden en daarop volgt de dood en de eeuwige scheiding van God (Jac. 1: 15).

Als God dergelijke plagen nodig acht om het verzet van mensen tegen Hem te breken is de Exodus - de grote Bevrijding - nabij!

Geen uitstel

"Toen hief de engel die ik op de zee en het land zag staan, zijn rechterhand op naar de hemel. Hij zwoer: 'Zo waar de schepper van de hemel en alles wat daarin is, en van de aarde met alles wat daarop is, en de zee met alles wat daarin is, tot in eeuwigheid leeft: het is de hoogste tijd!'" (vs. 5-6)

Vanuit de hemel ziet Johannes een andere sterke engel (vgl. Op. 5: 2) vanuit de hemel op de aarde neerdalen. Hij is gehuld in een wolk. Op zijn hoofd draagt hij een stralenkrans. Zijn gezicht blinkt als de zon. Zijn benen lijken op zuilen van vuur. Wijdsbeens staat hij met zijn rechtervoet op de zee en met zijn linkervoet op de aarde. Opvallend is de sterke overeenkomst met de engelenfiguur die eerder aan de profeten Daniël en Ezechiël verscheen.

De hemelbode heeft een kleine boekrol in zijn linkerhand. Zijn rechterhand heft hij op naar de hemel en zweert bij God dat er geen uitstel meer zal zijn. Want het is de hoogste tijd: het einde van de tegenwoordige wereld is nabij gekomen. De laatste oordelen van God zullen de hele aarde treffen. Het Koninkrijk van God is aanstaande. Het uur van de vervulling gaat nu aanbreken. Dat is de inhoud van het geheim van God.

Uitstel betekent dat God - in zijn genade - mensen nog de kans en de gelegenheid geeft om zich tot Hem te bekeren. Maar wanneer de zevende en tevens laatste bazuin klinkt is Gods genadetijd voorbij. Dan zal Jezus Christus terugkomen en zullen de aarde en de hemel nieuw worden.

Ook wij mogen vol verwachting uitzien naar dat grote moment waarop God zijn geheim volkomen bekend maakt.

Het Woord eten

"Ik ging naar de engel toe en vroeg om het boekje. Hij reikte het mij aan en zei: 'Eet het op. Het zal branden in je maag, maar in je mond zo zoet zijn als honing.'" (vs. 9)

De eeuwen door zijn er altijd weer mensen geweest die wilden weten wat er in de toekomst zou gaan gebeuren. God heeft slechts die dingen 'onthuld' die nodig zijn om nú te leven. Wellicht wordt het Johannes daarom verboden om bepaalde delen van zijn visioenen openbaar te maken.

Net als eerder de profeet Ezechiël moet Johannes de boekrol opeten (Ez. 3: 1-3). Is het dezelfde boekrol als die van Openbaring 5: Gods testament, waarin Gods plan met onze wereld staat beschreven?

Wanneer Johannes de boekrol aanneemt, zijn tanden erin zet en eet, proeft hij de smaak van zoete honing. Maar wanneer hij de boekrol doorslikt ligt veroorzaakt het kramp en maagproblemen.

De boodschap die Johannes - als laatste profeet van God - opnieuw aan de hele wereld bekend moet maken is niet zo gemakkelijk te verteren. Het zijn zoete dingen die Johannes mag doorgeven over de komst van Gods Koninkrijk op aarde en tegelijk een bittere boodschap van lijden voor de kerk en de wereld.

Mag soms Gods boodschap ook voor ons moeilijk te verteren zijn, zijn beloften van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde geven kracht om te blijven volharden in ons geloof.

Meten en getuigen

"Vervolgens kreeg ik een rietstengel als meetstok, met de opdracht: 'Neem de maten op van Gods tempel en van het altaar, en tel degenen die God daar aanbidden.'" (vs. 1)

Johannes wordt aan het werk gezet. Hij moet met een meetstok de tempel van God, het altaar en de plaats van aanbidding opmeten. Maar wanneer Johannes zijn Openbaring schrijft ligt de tempel van Jeruzalem in puin, het altaar is verwoest, de aanbidder zijn gevlucht en Johannes zelf bevindt zich in gevangenschap op het eilandje Patmos.

De opdracht die Johannes krijgt herinnert aan Ezechiël 40: 3. Daar krijgt de profeet de opdracht om het terrein af te bakenen waar eens een nieuwe tempel zal komen. In de Bijbel is de tempel de plaats waar God onder zijn volk wil wonen. Hier worden de offers gebracht ter verzoening en komen de gelovigen samen om God, de Heer te aanbidden.

Met de opdracht om te meten geeft God tegelijk de belofte dat er binnenkort een einde zal komen aan het lijden en de verdrukking. Die tijd zal beperkt blijven tot twaalfhonderd zestig dagen (tweeënveertig maanden, drieëneenhalf jaar).

In die tijd zendt God ook nog zijn twee getuigen. Hun getuigenis herinnert ons aan wat Jezus eens zei: "Pas als het goede nieuws over het koninkrijk in de hele wereld wordt verkondigd als getuigenis voor alle volken, zal het einde komen." (Matt. 24: 14)

Twee getuigen

"Wanneer zij hun getuigenis hebben afgelegd, zal het beest dat uit de onderaardse diepte opstijgt de strijd met hen aanbinden, hen overwinnen en hen doden." (vs. 7)

Voordat de Rechter zijn laatste oordeel uit gaat spreken, spreken de getuigen. Getuigen treden altijd op in de rechtszaal. Hun aantal van twee wordt vereist als minimum voor de rechtsgeldigheid van hun getuigenis (Deut. 19: 15).

In hun uiterlijk en in hun optreden lijken zij opvallend veel op Mozes en Elia. Iedereen die hun getuigenis hoort roepen zij op tot boete en berouw. Ze beschikken bovendien over bovennatuurlijke krachten, waardoor zij macht hebben over de hemel, de aarde en de wateren.

Wanneer zij hun goddelijke opdracht hebben vervuld komt onverwacht hun einde. Het beest dat uit de aarde opkomt (Op. 13: 11-18) verklaart hen de oorlog, overwint hen en doodt hen. Hun lijken worden niet begraven maar blijven als een lugubere trofee op de straten van de grote stad Jeruzalem liggen. Uit alle delen van de wereld zal men toestromen om dit schouwspel te zien.

Maar hoe groot zal de angst zijn als na drieëneenhalve dag de omstanders zien hoe God hen weer opwekt uit de dood, zij in de hemel worden opgenomen en de stad Jeruzalem getroffen wordt door een grote aardbeving. Antichristelijke machten kunnen Gods getuigen weliswaar monddood maken, niet hun getuigenis!

De laatste bazuin

"Toen blies de zevende engel op zijn bazuin. In de hemel klonken luide stemmen, die zeiden: 'Nu begint de heerschappij van onze Heer over de wereld, en die van zijn messias. Hij zal heersen tot in eeuwigheid.'" (vs. 15)

De zevende en tevens laatste bazuin kondigt het definitieve einde aan. Johannes hoort stemmen in de hemel die de komst van de Rechter-Koning aankondigen: Hij gaat zijn troon bestijgen en zal zijn eeuwigdurende koningsheerschappij op aarde aanvaarden.

Nu is er geen weg meer terug. Het derde "wee" begint. De doden zullen uit hun graven opstaan en het laatste oordeel zal over al de volkeren worden uitgesproken. Hij zal 'afrekenen' met allen, die zich tegenover Hem en zijn kerk vijandig hebben gedragen.

De vierentwintig vertegenwoordigers van de kerk van het oude en nieuwe testament werpen zich in aanbidding neer en danken God, de Heer dat Hij orde op zaken komt stellen.

Als antwoord op hun aanbidding opent God zijn tempel in de hemel. Zijn troon - de ark van het verbond - wordt zichtbaar en tekenen in de natuur geven aan dat God Zich aan de wereld bekend maakt.

Soms lijkt het wel alsof alles wat er op aarde gebeurt aan God voorbijgaat. Gelukkig is dat maar schijn. Want ieder jaar vieren we het Christusfeest. Het bewijs, dat God zijn beloften waar maakt. In de geboorte van zijn Zoon heeft Hij een nieuw begin gemaakt!

Kerstfeest op Patmos

"Er verscheen in de hemel een indrukwekkend teken: een vrouw, bekleed met de zon, met de maan onder haar voeten en een krans van twaalf sterren op haar hoofd. Ze was zwanger en schreeuwde het uit in haar weeën en haar barensnood."

(vs. 1-2)

Ieder jaar vieren we wereldwijd het blijde feest van de geboorte van Gods Zoon. Ook voor Johannes op Patmos wordt het kerstfeest. Hij ziet namelijk in zijn visioen een vrouw, die op het punt staat een kind ter wereld te brengen.

Opvallend is dat ze haar mooiste kleren heeft aangetrokken en dat alle lichten van het heelal haar in hun schijnwerpers 'vangen'. De vrouw is de moeder van Christus (vs. 4) en van de christenen (vs. 17). Zij stelt de gemeente van God voor.

Tegenover de vrouw staat een grote, rode draak, die haar scherp in de gaten houdt. Hij heeft zeven gekroonde koppen en tien horens. De draak is de slang uit het paradijs, die duivel of Satan wordt genoemd.

De tegenstander van God staat te wachten op de geboorte van het kind. Want het kind is de sleutelfiguur in de geschiedenis van God met mensen. Als Satan het kind te pakken kan krijgen en kan vernietigen, is hij de grote overwinnaar. Maar als het kind blijft leven, is zijn ondergang slechts een kwestie van tijd (denk aan Gen. 3: 15).

God geeft ons in het Kind van Betlehem de vervulling van al zijn beloften: zijn Zoon, onze Redder. En hoe machtig Satan ook mag zijn, uiteindelijk zal Hij door dit Kind verslagen worden!

Schuilplaats

"De vrouw zelf vluchtte naar de woestijn. God had daar een plaats voor haar gereedgemaakt, waar twaalfhonderdzesentwintig dagen lang voor haar gezorgd zou worden." (vs. 6)

Alles stelt Satan in het werk om het Kind te vernietigen. Koning Herodes is één van zijn instrumenten. De kindermoord in Betlehem heeft tot doel het Kind op te sporen en te doden (Matt. 2: 13-18).

Maar God beschermt zijn Kind en grijpt op het beslissende moment Zélf in. Want Johannes ziet dat het Kind plotseling wordt weggevoerd naar God en zijn troon. Dit verwijst naar de hemelvaart van Jezus Christus: God ontrukkt het Kind aan de klauwen van de draak en Gods Zoon verwisselt de aarde voor de hemel. Nu gaat zijn Koningschap beginnen. Hij zal - na zijn troonsbestijging in de hemel - als een machtige Vorst zijn vijanden met krachtige hand onder de duim houden.

En de vrouw, de gemeente van Christus, vlucht naar de woestijn. Hier - in dit 'voorportaal' van het beloofde land - heeft God haar een plaats bereid. Hier onderhoudt Hij haar drieëneenhalf jaar lang. Hier ziet zij vol verwachting uit naar haar de komst van haar Redder en Bruidegom.

God zélf neemt zijn Zoon en zijn bruid in bescherming. Hij zal niet toestaan dat Satan hen zal kunnen verslinden. Hij zélf heeft hen een veilige schuilplaats bereid.

Oorlog in de hemel

"Toen brak er oorlog uit in de hemel. Michaël en zijn engelen bonden de strijd aan met de draak. De draak en zijn engelen boden tegenstand maar werden verslagen; sindsdien is er voor hen in de hemel geen plaats meer."
(vs. 7-8)

Het is onvoorstelbaar hoe groot de macht en de invloed van Satan in de hemel ooit was. Johannes omschrijft zijn 'rol' als die van een aanklager (vs. 10).

Dag en nacht klaagde hij Gods kinderen aan. Voortdurend was hij bezig hen bij God 'zwart' te maken. Satan kon zijn rechtspositie als aanklager alleen kwijtraken als Jezus Christus - door zijn lijden en sterven - aan Gods recht had voldaan. Na Goede Vrijdag en Pasen is echter zijn 'rol' uitgespeeld. In plaats van Satan is nu Christus in de hemel. Hij is daar onze Verdediger en Pleitbezorger bij God.

Als direct gevolg van de hemelvaart van Jezus Christus breekt er dan ook een oorlog los in de hemel. Een engelenleger onder aanvoering van Michaël bindt de strijd aan met het leger van de grote draak. Satan en zijn aanhangers worden uit de hemel gedreven en op de aarde geworpen. Hier - op aarde - zullen zij de strijd tegen Gods Rijk voortzetten en Satan zal als de grote verleider proberen een wig te drijven tussen God en zijn schepselen.

Wie niet valt voor de verleidingen van Satan, maar blijft schuilen achter het bloed van Jezus Christus zal straks als overwinnaar een ereplaats krijgen in de hemel. Immers daar is ook onze grote Overwinnaar die dag en nacht voor ons bidt en pleit.

De strijd gaat door

"Toen de draak zag dat hij op de aarde gegooid was, achtervolgde hij de vrouw die een zoon geboort had." (vs. 13)

Omdat de draak het Kind niet te pakken kan krijgen, richt hij zich nu op de vrouw. De gemeente van Jezus Christus wordt - na de hemelvaart van Jezus Christus - een vervolgte gemeente. Gelukkig laat God haar niet aan haar lot over. Door op Hem te vertrouwen krijgt de gemeente 'vleugels'. Daarmee 'vliegt' zij naar de woestijn. Buiten het gezicht van de slang wordt zij hier drieënehalf jaar door Hem onderhouden.

Maar nog geeft Satan het niet op. Hij ontketent een stroom van ellende, verdrukking en vijandschap tegen de gemeente van Christus en probeert haar daarmee te vernietigen. Gelukkig mist hij zijn doel. Veel tijd heeft hij niet meer. Want binnen afzienbare tijd zal het Kind, dat weggevoerd werd naar God en zijn troon, op aarde terugkomen. En dan zal ook zijn einde zijn gekomen.

Na de hemelvaart van Jezus Christus is de aarde het 'toneel' van Satans activiteit geworden. Hier gaat de oorlog tussen het rijk van de duisternis en het Koninkrijk van God door.

De geboden van God en het getuigenis van Jezus geven ons in deze strijd kracht en energie. Het is het dagelijks rantsoen waarmee God ons verzorgt zodat we kunnen overleven in deze 'woestijn'.

Het beest uit de zee

"Toen zag ik uit de zee een beest opkomen. Het had tien horens en zeven koppen; het had een kroon op elke horen, en er stonden godslasterlijke namen op zijn koppen." (vs. 1)

In de strijd tegen het Koninkrijk van God krijgt de draak - Satan - hulp van twee antichristelijke beesten.

Johannes staat op het strand van Patmos en ziet in zijn visioen allereerst het beest uit de zee opkomen. De zee is in de voorstellingswereld van de Bijbel altijd het symbool van de chaos en de plaats waar de machten die zich tegen God verzetten 'wonen'. Satan geeft aan dit beest kracht en troon en grote politieke macht. Opmerkelijk is hoe dit beest Jezus Christus imiteert. Hij wordt dan ook wel de antichrist genoemd.

De beelden die Johannes gebruikt om dit beest uit de zee te beschrijven doen denken aan Daniël 7. Ongetwijfeld is met dit beest het Romeinse rijk van die dagen bedoeld. Heel de toenmalig bewoonde wereld is in de ban van dit beest en buigt zich voor hem neer.

Het beest is des duivels en heiligschennis is zijn specialiteit. Christenen zijn hem een doorn in het oog en hij tracht hen te vernietigen. Velen zullen echter volharden in het geloof. Vanaf de grondlegging van de wereld staan hun namen opgetekend in het boek van het leven van het Lam.

Niet alleen in de tijd van Johannes, telkens weer in de geschiedenis van God met zijn kerk openbaren zich beestachtige antichristelijke machten. Maar God bewaart de zijnen. Hun namen zijn Hem bekend.

Het beest uit de aarde

"Toen zag ik een tweede beest, dat opkwam uit de aarde. Het had twee horens, net als een lam, en het sprak als een draak." (vs. 11)

Uit de aarde - de wereld van de volken - komt een derde monster op. Samen met de draak en het beest uit de zee vormt het een duivels drietal dat zich tegenover de drie-enige God opstelt: de draak, de antichrist en de valse profeet (Op. 16: 13).

Zijn verschijning als een lam is opnieuw een bedrieglijke imitatie van Jezus Christus, maar door een uiterst verleidelijke propaganda en door het doen van wonderen ziet hij kans de mensen op de aarde aan de voeten van de antichrist te brengen.

Net als in de dagen van Daniël zal men dan zijn keuze moeten kenbaar maken door het al of niet aanbidden van het beeld van het beest (Daniël 3). Voor hen die weigeren neer te knielen voor dit beeld breekt een tijd van grote vervolging en verdrukking aan. Niet alleen zullen zij maatschappelijk worden uitgesloten, maar zij zullen uiteindelijk een gruwelijke dood sterven.

Zoals christenen 'gemerkt' zijn met het zegel van het Lam op hun voorhoofd (Op. 7: 1-6) zo dragen de tegenstanders van God het zichtbare teken van het beest: 666.

Waar het ook voor ons op aan komt is om te blijven volharden tot het einde en trouw te blijven tot in de dood. God zal die trouw belonen: met de kroon van het eeuwige leven.

Het Lam en zijn volgelingen

"Toen zag ik dit: het lam stond op de Sion, en bij het lam waren honderdvierenveertigduizend mensen die zijn naam en die van zijn Vader op hun voorhoofd hadden." (vs. 1)

Het zijn verschrikkelijke dingen, die God aan zijn dienstknecht Johannes in de voorgaande hoofdstukken heeft onthuld. Hoe meer het einde van de tijd nadert, hoe zwaarder de oordelen van God over onze zondige wereld worden.

Op de berg Sion, eens de tempelberg, de plaats van God aanwezigheid op aarde, verzamelt intussen het Lam zijn eerste volgelingen. Hier zijn zij veilig voor de plagen waarmee Satan en zijn beestachtige helpers in deze laatste dagen dood en verderf zaaien op de aarde. Door het bloed van Jezus Christus zijn zij vrijgekocht. Het zegel van God en van het Lam op hun voorhoofden is hiervan het teken.

Wie zijn deze 144.000? Het zijn wellicht de Messiasbelijdende Joodse gelovigen (vgl. Op. 7: 4), die tijdens de vervolgingen elke verleiding tot ontrouw hebben weten te weerstaan. Ze zijn trouw gebleven in hun toewijding aan God de Vader en het Lam, Jezus Christus. Zij hebben zich niet overgegeven aan de verering van de keizer of aan de afgoden van hun tijd, maar hun leven gegeven als onberispelijke offerdieren. Ze zijn de eerstelingen van de oogst, die straks zal worden binnengehaald. Hun wacht de beloning van een eeuwig leven met God en met het Lam.

Aankondiging van Gods oordeel

"Toen zag ik opnieuw een engel, die hoog in de lucht vloog. Hij had een eeuwig evangelie dat hij bekend moest maken aan de mensen op aarde, uit alle landen en volken, van elke stam en taal." (vs. 6)

Drie engelen kondigen in dit bijbelgedeelte als herauten Gods grote oordeel over onze zondige wereld aan.

De eerste engel roept de mensenwereld op om alsnog God als de Schepper van hemel en aarde te erkennen en Hem eer te geven.

Een tweede engel kondigt de val van Babylon - symbool van al Gods vijanden inclusief Rome en zijn keizerverering - aan.

En een derde engel waarschuwt dat allen die blijven knielen voor het duivelse beest, de beker van Gods woede zullen moeten drinken. Zij zullen hetzelfde lot ondergaan als de inwoners van Sodom en Gomorra.

De beker van Gods toorn herinnert aan Psalm 75 vers 9: alle zondaars op aarde zullen die beker moeten drinken. Zij zullen door de ongetemperde kracht van Gods woede getroffen worden en voor altijd ondergaan.

Het evangelie stelt mensen voor een beslissende keuze. Je kunt het verwerpen met alle gevolgen van dien óf je kunt Gods aanbod van genade gelovig aanvaarden. Wie eenmaal die goede keuze in zijn leven gemaakt heeft hoeft niet meer bang te zijn voor het oordeel. De Rechter-Koning van de wereld is immers onze Redder!

Gelukkig zijn zij die sterven

"Ik hoorde een stem uit de hemel zeggen: 'Schrijf op: "Gelukkig zijn zij die vanaf nu in verbondenheid met de Heer sterven." En de Geest beaamt: 'Zij mogen uitrusten van hun inspanningen, want hun daden vergezellen hen.'" (vs. 13)

Echte gelovigen kenmerken zich doordat zij Gods geboden houden en Jezus Christus trouw blijven. Want in de geestelijke strijd tussen het Koninkrijk van God en het rijk van Satan komt het aan op volharding. Volharding is mogelijk omdat Jezus Christus hen heeft 'geheiligd': hen een aparte plaats heeft gegeven in deze wereld.

Zodra echter Gods vijanden ontdekken, dat zij de nederlaag zullen lijden, zullen ze proberen om zoveel mogelijk ellende te veroorzaken. Vervolging, martelaarschap en de dood zullen Gods onderdanen niet bespaard blijven.

Johannes wil zijn lezers daarom bemoedigen en schrijft hen dat het niet voor niets is als iemand lijden moet ondergaan omwille van Jezus Christus. Hij geeft hun echter de verzekering dat zelfs de dood hen niet van hun Heer en Heiland kan scheiden. Na dit aardse leven zullen ze eindelijk bij Hem rust mogen vinden.

De Heilige Geest beaamt dit. Ze hebben het in de geestelijke strijd op aarde niet gemakkelijk gehad. Maar hun daden, waarnaar zij beoordeeld zullen worden, gaan met hen mee naar de hemel. Daar zullen ze door God voor beloond worden. "Gelukkig zijn zij die vanaf nu in verbondenheid met de Heer sterven."

Tijd om te oogsten

"Uit de tempel kwam een ander engel, die hem die op de wolk zat met luide stem toeriep: 'Laat uw sikkel komen om te oogsten. Want de tijd om te oogsten is gekomen; de aarde is meer dan rijp voor de oogst.'" (vs. 15)

Het wordt de hoogste tijd: "Sla de sikkel erin, het is tijd om te oogsten" (Joël 4 13).

Johannes ziet Jezus Christus als de Zoon des Mensen in zijn koninklijke heerlijkheid naar de aarde komen. Als een boer die zijn oogst binnenhaalt en het onkruid van de tarwe scheidt, zo zal Hij het oordeel van God over onze zondige wereld komen uitvoeren. Het jongste gericht heeft een aanvang genomen.

Johannes beschrijft ons dit gericht als een dubbele oogst.

De gelovigen worden binnengebracht in de heerlijkheid, die Jezus Christus door zijn dood en opstanding voor hen heeft bereid. Veilig en ongeschonden, tot de laatste tarwekorrel toe worden zij verzameld en bewaard bij God.

De ongelovigen echter worden op Gods bevel als druiven geoogst en verzameld in de grote persbak van de woede van God. Hun rode druivensap wordt bloed en vormt een rivier waarin oorlogspaarden tot aan hun nek in rondwaden. De diepte en de lengte van deze bloedrivier geven de duizelingwekkende gruwelijkheid van dit bloedbad aan.

Zo maakt God een einde aan alle vijandschap. Voor eens en voor altijd!

Zingen aan de zee van glas

"Toen zag ik iets als een zee van glas, vermengd met vuur. Op de glazen zee stonden zij die het beest, zijn beeld en het getal van zijn naam hadden overwonnen. Zij hadden liederen om daarop te spelen voor God." (vs. 2)

Het blazen op de zevende en laatste bazuin (Op. 11: 15) kondigt het definitieve einde van deze wereld aan.

In de hemel ziet Johannes zeven engelen gereed staan om met de zeven laatste rampen de aarde te treffen. Het grote Babel gaat er aan. Het is afgelopen met alle goddeloosheid en met al Gods vijanden. Gods woede, een reactie op zijn één en andermaal afgewezen liefde, komt eindelijk tot een einde.

Aan een zee van glas voor Gods troon (Op. 4: 6) staan de gelovige martelaren. Zij zijn niet bezweken voor de verleidingen van Satan. Ze zijn God tot het einde van hun leven op aarde trouw gebleven. Dwars door het lijden heen zijn zij veilig aangekomen in Gods heerlijkheid.

Nu zingen ze hun overwinningslied: het lied van Mozes en het Lam. Een lied dat herinnert aan de ondergang van farao en zijn leger in de Schelfzee (Ex. 14) en dat de uiteindelijke bevrijding van Gods volk uit de macht van Satan bezingt.

God is machtig en hoogverheven. Hij werkt ook aan onze bevrijding. Wanneer we dat erkennen knielen ook wij in aanbidding voor Hem neer en zingen wij tot zijn eer.

God trekt Zich terug

"Gods majesteit en kracht vulden de tempel met rook. Niemand kon de tempel binnengaan voordat aan de zeven plagen van de zeven engelen een einde was gekomen." (vs. 8)

Na het lied van Mozes en het Lam ziet Johannes dat de deur van de tempel in de hemel wordt geopend.

De zeven engelen, gehuld in smetteloos glanzende priesterkleden, komen uit dit hemelse heiligdom. Eén van de vier levende wezens, die voor Gods troon zijn (Op. 4: 6), geeft elk van hen een gouden offerschaal. In deze schalen ziet Johannes het vuur van Gods woede dat over de aarde zal worden uitgestort.

Maar dan gaan de deuren van het hemelse heiligdom weer dicht. God trekt Zich hierin terug. Hij hult Zich in een wolk van rook, het teken van zijn ontzagwekkende en overweldigende heerlijkheid. Geen mens kan meer tot Hem naderen. God is voor niets en niemand meer te spreken. Totdat het grote Babel en al Gods vijanden voorgoed van de aardbodem zullen zijn verdwenen. Dit is het beslissende ogenblik. Gods oordelen zijn niet meer af te wenden!

Het zijn geen opwekkende dingen die we in deze hoofdstukken lezen. Toch mogen we nu al weten dat straks het hemelse heiligdom weer open zal gaan. God zal vanuit de hemel op de aarde komen en weer bij ons wonen. Dan zullen wij zijn aangezicht mogen zien en zullen we voor eeuwig gelukkig zijn.

Gods woede uitgegoten

"Toen hoorde ik een luide stem uit de tempel komen die tegen de zeven engelen zei: 'Ga nu! Giet de zeven offerschalen met Gods woede leeg op de aarde!'" (vs. 1)

Op Gods bevel treden de zeven engelen aan om hun schalen met zijn woede uit te gieten. De volle inhoud ervan wordt omgekeerd. Niets blijft er in de schalen achter. Gods woede is ongetemperd. Zijn straffende gerechtigheid heeft de volle maat bereikt.

De rampen die nu over de aarde komen vertonen opnieuw veel gelijkenis met Gods plagen over Egypte (Ex. 7-10) en met de oordelen waarover we al eerder lasen in de Openbaring (Op. 8: 6 B 11: 9). Maar nu treffen deze oordelen álle mensen en héél de geschapen wereld.

Eerst worden de mensen op de aarde met kwaadaardige gezwollen getroffen. Daarna sterft al het leven in de zee. En vervolgens wordt al het water ondrinkbaar. Het leven op aarde wordt ondraaglijk. Wie kan er nu nog doen, alsof er niets aan de hand is?

In de hemel roemen de martelaren onder het altaar Gods rechtvaardige oordelen. Hun gebeden zijn nu eindelijk verhoord (Op. 6: 9-17). Nu is het zover. God wreekt hun vergoten bloed.

Zo doet de hemelse Koning recht aan allen die - omwille van Hem - onrecht lijden. Hij is de Rechtvaardige, de Heilige en de Almachtige.

Hakken in het zand

"De grote hitte verzengde de mensen en ze lasterden de naam van God, die macht heeft over deze plagen. Ze toonden geen berouw en bewezen hem geen eer." (vs. 9)

En alsof het niet genoeg is ... de zon zendt haar verzengende stralen naar de aarde. Nergens is er beschutting voor haar hitte.

Daarna zorgen zandstormen voor een Egyptische duisternis. De mensen bijten op hun uitgedroogde tongen in hun ontstoken monden.

Maar van een ommekeer, een bekering, is geen sprake. De hakken gaan in het zand. De mensen verharden zich als eens de Farao van Egypte en vervloeken God.

Het water in de rivier de Eufraat droogt op. De verovering en de vernietiging van de grote stad Babel is slechts een kwestie van tijd. Het rijk van vorst der duisternis staat op instorten.

Het duivelse driemanschap van Satan, antichrist en valse profeet doet nog een verwoede laatste poging om de mensen te misleiden. Zij zenden hun demonische helpers uit onder de volkeren op aarde om hen te verzamelen in een laatste strijd tegen de Allerhoogste. Een geweldig leger wordt op de been gebracht.

Maar wie aan Gods kant meevecht mag nu al zeker zijn van de overwinning. Zijn wapenuitrusting beschermt je. Wees sterk en moedig. Je vecht immers aan de kant van de grote Overwinnaar!

Harmagedon

"Ze brachten hen bijeen op de plaats die in het Hebreeuws Harmagedon heet." (vs. 16)

In Harmagedon zal Satan de volkeren verzamelen voor de laatste en beslissende veldslag in de heilige oorlog tegen God en het Lam.

In de taal van de Bijbel betekent Harmagedon letterlijk: berg of stad Megiddo. Deze stad in het Noorden van Israël bewaakte een grote open vlakte. Strategisch gelegen, dichtbij de grote handelsweg, die vanaf noord-Egypte via de kust van Israël tot in Babylon liep. Hier werd eens Sisera verslagen door Barak en Debora (Richt. 5: 19). En koning Josia werd hier verslagen en gedood in de strijd tegen koning Necho van Egypte (2 Kron. 35: 22).

Naar Harmagedon zullen de Godvijandige volken optrekken als een laatste demonstratie van hun opstandigheid tegen Hem. Hier in het dal van de uiteindelijke beslissing zullen ze definitief geoordeeld worden.

Wanneer dat zal gebeuren weet echter niemand. God zal komen als een dief in de nacht. Daarom moeten we klaar zijn als Hij komt. We kunnen ons daarop voorbereiden door waakzaam te zijn (vgl. Luc. 12: 36-48).

Let op de tekenen die aan de komst van God voorafgaan. En leg je kleren van geloof en gehoorzaamheid niet aan de kant. Zo zul je klaar zijn als Hij op aarde terug zal komen.

Het einde is gekomen

"De zevende engel goot zijn offerschaal leeg over de lucht. Toen klonk er uit de tempel een luide stem vanaf de troon, die uitriep: 'Het is voorbij!'"
(vs. 17)

Wanneer de zevende engel zijn schaal vol van de woede van God over de aarde uitgiet klinkt een stem uit de hemel: "Het is voorbij!" Het einde is gekomen.

Omringd door donder en bliksem, rukwinden en aardbevingen daalt God vanuit de hemel neer. Niets van wat op aarde is blijft op zijn plaats. De mensenwereld wankelt op haar fundamenteën. Alles raakt uit haar voegen.

De grote stad Jeruzalem (vgl. Op. 11: 8) breekt in drie stukken uiteen. Babylon/Rome wordt tot een ruïne. Eilanden en bergen verdwijnen als sneeuw voor de zon.

En of dat niet genoeg is: hagelstenen met een gewicht van zo'n 40 kilo hebben een verpletterende uitwerking op de bewoners van de aarde.

Bij dit laatste schaaloordeel vallen alle vroegere oordelen van God in het niet. Maar helaas, ook nu werken Gods oordelen slechts godslastering uit bij zijn vijanden.

Gelukkig zijn de plagen nu ten einde. Het lijden van Gods kinderen is voorbij. Straks zullen zij uitgenodigd worden voor de bruiloft van het Lam, als de stralende bruid van Christus Jezus.

Vrouw op het beest

"Ik raakte in vervoering, en hij nam mij mee naar de woestijn. Ik zag een vrouw zitten op een scharlakenrood beest vol godslasterlijke namen, met zeven koppen en tien horens." (vs. 3)

Voordat Gods kinderen als bruid van Christus de bruiloft van het Lam kunnen vieren moet eerst de bruid van Satan van het wereldtoneel verdwijnen.

Johannes beschrijft haar als een koningin zittend op de vuurrode draak van Openbaring 12 vers 12. Ongetwijfeld hebben de eerste lezers van dit laatste Bijbelboek in deze vrouw de stad Rome herkend. En de vuurrode draak die haar draagt moet wel het Romeinse keizerrijk van die dagen zijn.

Deze vrouw - het tegenbeeld van de bruid van Christus - is het toppunt van verleiding en bekoorlijkheid. Ze is gekleed in dure kleren en toont haar rijkdom in de sieraden die zij draagt.

In haar hand heeft zij een gouden beker vol van goddeloosheid en zedeloosheid. Daarom is haar naam: het grote Babylon, moeder van alle hoeren en van alle gruwelijkheden ter wereld. De leiders van de wereld hebben zich onder haar verderfelijke invloed laten brengen.

Met de christenvervolgingen onder keizer Nero nog vers in het geheugen laat deze vrouw zien dat zij dronken is van al het kwaad dat zij de christenen heeft aangedaan. Haar dagen zijn echter geteld. En voordat zij het zelf door heeft is zij een 'gevalle' vrouw.

Je bent dus gewaarschuwd: laat je niet door haar charmes verleiden!

Raadselspreuk

"Het beest dat je zag, was, en is niet; het stijgt binnenkort op uit de onderaardse diepte en zal vernietigd worden. Alle mensen die op aarde leven van wie de naam niet vanaf het begin van de wereld in het boek van het leven staat, zullen verbaasd zijn bij het zien van het beest, omdat het was, niet is, en toch weer zal zijn." (vs. 8)

Een engel legt Johannes de betekenis uit van dit visioen: "het beest, omdat het was, niet is en toch weer zal zijn".

In de tijd waarin Johannes leeft deed een verhaal de ronde dat keizer Nero eens uit de dood zou terugkeren. Nero wás keizer, ís het op dit moment niet meer, maar zál naar verwachting terugkomen. De mensen zullen van verbazing sprakeloos zijn bij het zien van dit wonder van zijn opstanding.

De zeven koppen van dit beest duiden de zeven bergen aan, waarop de vrouw gezeten is. Rome is vanouds bekend als de stad die op zeven heuvels is gebouwd.

Opeens zijn de zeven koppen zeven koningen geworden. Dat kunnen niet anders dan Romeinse keizers zijn: keizer Augustus is de eerste, Nero de vijfde en Domitianus de achtste op rij. Tijdens de regeringsperiode van keizer Domitianus (81-87 na Chr.) zet het beest uit de afgrond opnieuw zijn klauwen op het wereldtoneel om de bruid van Christus te vervolgen en te verslinden.

In deze tijd schrijft Johannes zijn Openbaring op Patmos. Als een bemoediging en als houvast voor allen die lijden en strijden omwille van hun geloof in Jezus Christus, "die is, die was en die komt" (Op. 1: 4)!

Opstand in vijandelijk kamp

"De tien horens die je zag en het beest zelf zullen een afschuw krijgen van de hoer en ze zullen haar te gronde richten. Ze zullen haar uitkleden, haar vlees eten en haar in brand steken." (vs. 16)

De tien horens van het beest zijn de wereldleiders van die tijd. Eensgezind geven zij hun kracht en macht aan het beest om gezamenlijk oorlog te voeren tegen het Lam (Op. 19: 19-21). Maar voordat het zover zal komen breekt er eerst nog een opstand uit in hun vijandelijk kamp.

Het beest (Romeinse rijk) en zijn helpers (wereldleiders) keren zich tegen de hoer: de stad Rome wordt geplunderd en haar inwoners worden uitgeroeid. Haar huizen en paleizen worden door het vuur vernietigd. Zo wordt de stad aan de Tiber met de grond gelijk gemaakt.

Opvallend is dat achter dit handelen God aan het werk is. De leiders van de wereld en het beest zijn als marionetten in zijn handen. God gebruikt dus zelfs zijn tegenstanders om zijn wil uit te voeren.

Wat er dus ook gebeurt laten we nooit vergeten dat God over onze wereld regeert. Niet de vrouw op het beest, maar Hij is de Koning der koningen. Weliswaar zijn er veel dingen die we niet begrijpen. Toch mogen we erop vertrouwen dat Hij zijn plan met deze wereld tot zijn uiteindelijke doel zal brengen. God houdt de regie van onze wereld stevig in zijn handen!

Val van Babylon

"Met een krachtige stem riep hij: 'Gevallen, gevallen is Babylon, die grote stad! Ze is een woonplaats voor demonen geworden, ze biedt onderdak aan elke onreine geest, elke onreine vogel en elk onrein, afschuwelijk dier.'" (vs. 2)

Tot drie keer toe was in de Openbaring de val van Babylon al aangekondigd (Op. 14: 8; 16: 19 en 17: 16).

Op één dag zullen dood, rouw, hongersnood en vuur haar veranderen in een ruïne waar alleen nog maar duivels, demonen en onreine vogels huizen. Dat hadden profeten als Jesaja (Jes. 13: 21) en Jeremia (Jer. 50: 39) al voorspeld.

Haar ondergang is haar welverdiende straf om haar goddeloosheid, zedeloosheid en zucht naar rijkdom. In dezelfde mate als zij zichzelf verheerlijkt heeft, zal zij door anderen vernederd worden. Hoogmoed komt voor de val!

De vroegere bondgenoten van Rome worden opgeroepen om haar dubbel en dwars te straffen voor wat zij misdaan heeft.

Nu de vernietiging van Babylon aanstaande is worden de gelovigen opgeroepen om haar te verlaten voordat het te laat is. Wie blijft komt om (Gen. 19: 15).

Het is een oproep om je niet te laten verleiden door de aantrekkingskracht van macht en rijkdom. Ook de eerste christenen stonden aan deze verleidingen bloot. Wij niet minder. Soms doen zich situaties voor waarbij je als christen wel moet afscheiden van de wereld. Alleen zo kun je aan haar geestelijke infecties en dodelijke gevaren ontkomen.

Klaagliederen

"Ze wierpen stof over hun hoofd, treurden en rouwden, en riepen: 'Wee! Wee grote stad! Iedereen die schepen op zee had, dankte zijn rijkdom aan haar schatten. Maar in één uur tijd is zij te gronde gericht.'" (vs. 19)

In de oudheid was het een gewoonte om na een sterfgeval of de val van een stad klaagliederen te zingen als teken van medeleven en van rouw.

In de rouwprocessie van Openbaring 18 komen we allereerst koningen tegen. Zij denken alleen maar aan hun politieke macht, die met de val van Babylon/Rome tot een einde is gekomen.

Een tweede groep van rouwenden zijn de kooplieden die van hun broodwinning zijn beroofd. Alle handelswegen leidden destijds naar Rome. De vernietiging van de grote, sterke stad brengt de ineenstorting van de hele wereldeconomie met zich mee. Een lijst met maar liefst achtentwintig handelwaren geeft aan hoe groot de Romeinse drang tot kopen is geweest.

En als derde op rij horen we het dubbele 'wee' van de zeelieden. Ook zij lijden schade. Ze houden zich echter afzijdig en steken geen vinger uit om de stad van wier rijkdom zij geprofiteerd hebben, te helpen.

Hier wordt weer eens pijnlijk duidelijk hoe mensen die gebonden zijn aan wereldse zaken als macht en geld alles verliezen wanneer het hen wordt afgenomen. Vertrouwen op God, de Heer geeft alleen houvast en zekerheid voor de toekomst!

Molensteen

"Toen tilde een sterke engel een steen zo groot als een molensteen op en smeed die in zee met de woorden: 'Zo zal ook Babylon, die grote stad, worden weggeslingerd; ze zal voorgoed verdwijnen.'" (vs. 21)

Symbolisch wordt de ondergang van Babylon/Rome uitgebeeld door een molensteen, die in zee wordt geworpen en nooit meer boven zal komen (vgl. Jer. 51: 63, 64). Zo volledig zal het oordeel van God over deze goddeloze en zedeloze stad zijn.

Er zal geen vrolijkheid en gezang meer te horen zijn. Geen creatief ambacht zal er meer worden uitgeoefend. Er zal geen graan meer worden gemalen en geen brood meer worden gebakken. De lampen in de huizen en paleizen zullen voor altijd gedoofd zijn. Huwelijken worden er niet meer gesloten en bruiloften zullen er niet meer worden gevierd.

Het oordeel van God heeft alles te maken met het luxueuze leven dat men leefde, met de betoverende verleiding van de afgodendienst en de verering van de keizer als god én met het bloed van de martelaren dat aan haar handen kleeft. Daar zal God nu een definitief einde aan maken.

En nu Babylon/Rome haar verdiende loon ontvangt kan er vreugde zijn in de hemel. Engelen, heiligen, apostelen en profeten zingen tot eer van God en bereiden zich voor op de bruiloft die aanstaande is: de bruiloft van het Lam. We maken ons op voor de langverwachte finale!

Loflied

"Van af de troon klonk een stem, die zei: 'Loof onze God! Laat al zijn dienaren die ontzag voor hem hebben, jong en oud, hem loven!'" (vs. 5)

Nu Babylon/Rome is gevallen wordt het hoog tijd om God daarvoor te danken.

Johannes hoort een hemels hallelujakoer God loven om de bevrijding die Hij heeft gegeven. Aan de heerschappij van de vrouw op het beest is nu een einde gekomen. De gebeden van de martelaren zijn verhoord. Hun vergoten bloed is gewroken. God heeft hun recht gedaan. Daarom kan er nu een loflied worden gezongen.

Voor de troon in de hemel buigen de vertegenwoordigers van de kerk en de schepping zich daarom in aanbidding voor God neer. Ze worden "dienaren" genoemd: door het bloed van het Lam zijn zij vrijgekocht uit de slavernij van de zonde. Ze dragen - klein en groot - het eigendomsteken van hun nieuwe Heer en Koning: Jezus Christus. Hier in de hemel dienen ze Hem met hun aanbidding en hun lofliederen.

Lof is het antwoord dat mensen die God liefhebben aan Hem geven. Hoe beter je Hem hebt leren kennen en hoe sterker je hebt mogen ervaren hoe groot zijn liefde voor je is, hoe meer je vol zult zijn van echte aanbidding. Laten we daarom God in de hemel loven en prijzen om zijn liefde, zijn goedheid en zijn trouw. Hem zij alle lof in hemel en op aarde!

Bruiloft van het Lam

"Laten we blij zijn en jubelen, laten we hem de eer geven! Want de bruiloft van het lam is gekomen en zijn bruid staat klaar." (vs. 7)

God heeft zijn koningschap aanvaard. En nu de rust op aarde is weergekeerd kan er feest worden gevierd: de langverwachte bruiloft van het Lam.

In Openbaring 5 zag Johannes Jezus staan als het Paaslam, dat in onze plaats zijn leven heeft gegeven. Hij heeft de dood overwonnen en wacht daar - sinds zijn hemelvaart - bij de troon van God op het teken om terug naar de aarde te gaan. Daar zal Hij zijn bruid ontmoeten, de gemeente. Daar zal Hij samen met haar de bruiloftsmaaltijd vieren.

Die gemeente als bruid van Christus wordt hier voorgesteld als een vrouw, gekleed in haar bruidsjurk van blinkend en smetteloos linnen. Het zijn haar rechtvaardige daden, de goede werken die zij door de kracht van Gods Geest uit liefde voor en gehoorzaamheid aan haar Bruidegom Jezus Christus op aarde heeft gedaan.

U moet zich voorstellen hoe de lezers van de Openbaring, verdrukt en vervolgd omwille van hun geloof in Jezus Christus, door deze woorden getroost en bemoedigd worden.

Er kan in je leven heel wat gebeuren. Er kan je veel worden ontnomen. Maar als je de uitnodiging voor het bruiloftsfeest, het getuigenis van Jezus, hebt overgehouden wordt het straks - ondanks dat alles - een heerlijk feest!

Ruiters op witte paarden

"Ik zag dat de hemel geopend was, en dit zag ik: een wit paard met een ruiter, die 'Trouw en betrouwbaar' heet, die een rechtvaardig vonnis velt en een rechtvaardige strijd voert." (vs. 11)

Wanneer de hemel opnieuw open gaat ziet Johannes Jezus Christus als de berijder van een wit paard. Hij staat gereed om naar de aarde te vertrekken. Een grote hemelse legermacht van engelen volgt Hem op witte paarden en in witte kleren.

Net als in het openingsvisioen van Openbaring 1 schildert Johannes ons zijn majesteitelijke verschijning met kleurrijke details. Zijn ogen flitsen fonkelend heen en weer: zo doorziet Hij met zijn scherpe blik de hele aarde. Zijn hoofd is gekroond met vele kronen als teken van zijn wereldomvattende heerschappij. Zijn kleren zijn doordrenkt met het bloed van zijn vijanden. En uit zijn mond komt het scherpe zwaard van het Woord van God waarmee Hij de ongelovigen neersabelt. Zo treedt Hij de wijnpers van Gods woede.

Als de Koning der koningen en Heer der heren gaat Jezus Christus de strijd aan met de laatste vijanden van God: de antichrist en de valse profeet.

Gelukkig is het einde van deze heilige oorlog van tevoren al beslist. De hemelse ruiters rijden immers op witte paarden en zijn gehuld in witte kleren. Het is de witte kleur van de hemel én van de overwinning!

Oorlog van het Lam

"Ik zag dat het beest en de koningen op aarde zich met hun troepen hadden verzameld om oorlog te voeren met de ruiter op het paard en zijn legermacht." (vs. 19)

In het dal van de beslissing, Harmagedon (Op. 16: 15-16), zal de laatste beslissende veldslag gestreden worden: de oorlog van het Lam. Hier stellen de beide legers zich tegenover elkaar op.

Aan de ene kant staat het verzamelde leger van Satan dat aangevoerd wordt door de antichrist en de valse profeet. Tegenover hen staat de witte hemelse legermacht van Jezus Christus.

Tot een gevecht komt het echter niet. Zonder tegenstand te bieden worden de beide aanvoerders van het leger van Satan gevangen genomen. Levend worden ze in het vuur van het brandende zwavelmeer geworpen. Zo worden ze door God veroordeeld. Hun verleidende antigoddelijke machten worden hierin definitief vernietigd.

De legermacht van mensen die zich hebben laten verleiden door de machten van het kwaad worden door het zwaard van Gods Woord in de pan gehakt. Ze blijven op het slagveld achter als prooi voor de aasgieren.

Ons Lam heeft overwonnen, laten wij Hem volgen! Deze bekende spreuk van de Hernhutter Broedergemeente nodigt ook ons uit om Jezus te volgen. Hij brengt zijn volgelingen - na zijn overwinning - in zijn koninkrijk van de vrede!

Satan gebonden

"Ik zag een engel uit de hemel neerdalen met de sleutel van de onderaardse diepte en zware ketenen in zijn hand. Hij greep de draak, de slang van weleer, die ook duivel of Satan wordt genoemd, en ketende hem voor duizend jaren." (vs. 1-2)

Vanuit de hemel ziet Johannes een engel (Michaël?) op aarde neerdalen. Hij is gekomen om Satan te 'arresteren' en hem op te sluiten in verzekerde bewaring. Nu breekt er een periode van duizend jaar rust voor Gods volk aan.

Daarna móet Satan voor een korte tijd worden losgelaten. Dat heeft te maken met het plan van God (vgl. Ez. 38 en 39). Er komt nog een uiterste poging om Gods volk te vernietigen. Volkomen rust zal er pas kunnen zijn als ook Satan, de grootmeester van het kwaad, zijn definitieve nederlaag heeft geleden (Op. 20:10).

Hoe verschillend christenen ook kunnen denken over een duizendjarig rijk van vrede en rust, ze zijn het er allemaal over eens dat Jezus Christus zal terugkeren op aarde, Satan definitief zal verslaan en voor eeuwig zal gaan regeren.

De doden zullen opgewekt worden om voor God te verschijnen. Zij zullen geoordeeld worden naar hun daden. De vijanden van God wacht het helse vuur van de tweede dood: de eeuwige scheiding van God (Op. 21: 8).

Voor de trouwe volgelingen van het Lam is er het eeuwige leven. Zij zullen als priesters zijn en met Hem als koningen mogen heersen!

Satan veroordeeld

"En de duivel, die hen misleidde, wordt in de poel van vuur en zwavel gegooid, bij het beest en de valse profeet. Daar zullen ze dag en nacht worden gepijnigd, tot in eeuwigheid." (vs. 10)

Na een symbolische periode van duizend jaar wordt Satan op Gods bevel vrijgelaten. Hij weet de volkeren aan de grenzen van de aarde te mobiliseren in een laatste poging om Gods kinderen te vernietigen. Het is een immens leger dat hij op de been weet te brengen. Gog en Magog (Ez. 38 en 39) zijn hun aanvoerders. Ze trekken op tegen de volgelingen van het Lam en drijven hen in het nauw.

Maar dan grijpt God opnieuw in. Als teken van zijn woede laat Hij laat vuur vanuit de hemel regenen. Zo wordt de opmars van de volkerenlegers gestuit. De aanvallers worden door dit hemelvuur vernietigd en zonder strijd wordt de heilige stad Jeruzalem - symbool van de gemeente - van haar ondergang gered.

De eeuwen door zijn er perioden geweest in de geschiedenis van de kerk dat haar ondergang dreigde. En telkens weer was het Gods zelf Die op een wonderlijke wijze ingreep.

Uiteindelijk eindigt Satan daar waar ook zijn helpers zijn terechtgekomen: in poel van vuur en zwavel. Zijn einde, dat al aangekondigd was in Gen. 3: 15, is nu definitief. Hier is hij voor eeuwig en altijd van al zijn macht beroofd. Nooit meer zullen hij en zijn duivelse helpers voor iemand nog een bedreiging kunnen zijn!

Laatste oordeel

"Ik zag de doden, jong en oud, voor de troon staan. Er werden boeken geopend. Toen werd er nog een geopend: het boek van het leven. De doden werden op grond van wat in de boeken stond geoordeeld naar hun daden."
(vs. 12)

Als Satan alle macht voorgoed ontnomen is, is het tijd voor de opstanding van de doden en het laatste oordeel. Het einde van de wereldgeschiedenis is aangebroken. Van de oude wereld en de sterrenhemel is inmiddels nergens meer een spoor te bekennen.

Vanaf een grote witte troon spreekt de goddelijke Rechter zijn allerlaatste oordeel uit.

Voor zijn troon staan als gedaagden àlle doden. Het oordeel over hun levens wordt uitgesproken aan de hand van twee registers.

In het eerste boek staat alles opgeschreven wat zij tijdens hun leven op aarde hebben gedaan, hetzij goed hetzij kwaad. In het tweede register, het boek van het leven, staan de namen opgetekend van alle oprechte gelovigen (Dan. 12:1).

Ieder ontvangt tenslotte de vrucht van eigen doen en laten, van geloof en ongeloof. En nu er geen dood en geen dodenrijk meer zijn - samen met alle ongelovigen verdwijnen zij in het brandende zwavelmeer - is er ruimte voor een nieuw begin.

Zo geeft Jezus Christus moed aan zijn vervolgte volgelingen: 'Wees niet bang voor het oordeel over je leven. Met mijn eigen bloed heb Ik jullie namen opgeschreven in de burgerlijke stand van het nieuwe Jeruzalem!'

Nieuw begin

"Ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Want de eerste hemel en de eerste aarde zijn voorbij, en de zee is er niet meer." (vs. 1)

Het was de profeet Jesaja die namens God al mocht profeteren van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde (Jes. 65: 17). Die belofte van God wordt nu werkelijkheid.

De eerste hemel en de eerste aarde vluchten weg en maken plaats voor het nieuwe Jeruzalem dat vanuit de hemel op de aarde neerdaalt. Zo maakt God een nieuw begin!

Het meest opvallende is wel dat God weer bij de mensen komt wonen. Hij slaat zijn tentheiligdom op in het nieuwe Jeruzalem.

Als de Schepper en de Voltooier van alle dingen, beheerst Hij volkomen het leven in een wereld waar iedereen voor eeuwig gelukkig zal zijn. Het wordt weer als in het paradijs. Er zal dan ook geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn. Het lijden, dat door de zondeval in de wereld is gekomen, zal hier verleden tijd zijn.

God verzekert ons daarvan en laat het Johannes nadrukkelijk opschrijven: "Alles maak ik nieuw!"

Wie stand houdt in de geestelijke strijd van het leven en met volharding blijft geloven in het volbrachte werk van Jezus Christus zal dit alles straks als een erfenis mogen ontvangen. Daar gaat je hart toch sneller van kloppen?

Nieuw Jeruzalem

"Ik raakte in vervoering, en hij naam mij mee naar een heel hoge berg en liet me de heilige stad Jeruzalem zien, die uit de hemel neerdaalde, bij God vandaan." (vs. 10)

Johannes beschrijft ons in deze laatste hoofdstukken van de Openbaring tot in detail hoe die nieuwe wereld er uit zal zien.

Vanaf een hoog uitkijkpunt ziet hij haar centrum: het nieuwe Jeruzalem, de stad waarvan God zelf de Architect en de Uitvoerder is (Hebr. 11: 10).

De stad baadt in een zee van licht, omdat God, de Bron van licht, in haar midden is. Daarom flonkert ze in prachtige kleuren die lijken op de kleuren van de edelstenen die de hogepriester van het Oude Testament op zijn borst droeg (Ex. 28: 15-21).

Door twaalf parelpoorten, die de namen dragen van de twaalf stammen van Israël, kun je de stad in- en uitgaan. Twaalf engelen functioneren als haar poortwachters. Op de twaalf fundamentstenen van haar muren staan de namen van de twaalf apostelen van het Lam gegraveerd.

Johannes doet ons beseffen dat er in die nieuwe wereld van God plaats is voor zowel Joodse gelovigen als gelovigen uit de heidenen. Zij vormen samen het nieuwe volk van God, de bruid van Christus.

Na alles wat er in hun aardse leven gebeurd is mogen ze hier met Hem in vrede en in harmonie genieten van een eeuwig leven. Hier is het leven pas echt volmaakt!

Muren en poorten

"Degene die met mij sprak had een gouden meetstok om daarmee de stad, de poorten en de muur op te meten." (vs. 15)

Babel/Rome mocht dan indrukwekkend zijn in omvang en in pracht, het nieuwe Jeruzalem overtreft haar in alle opzichten.

Johannes ziet dat een engel met een gouden meetstok haar afmetingen vaststelt. Daarmee bevestigt hij de eigendomsrechten van God (Ez. 40; Zach. 2: 1-5).

Al haar symbolische maten zijn een veelvoud van het getal twaalf: het getal van Gods volk.

Deze nieuwe stad die uit de hemel op aarde is neergedaald heeft een grondoppervlakte zo groot als de toenmalige wereld: 12.000 stadie is 2100 kilometer. Hemelsbreed gemeten is dat de afstand van Amsterdam naar Moskou!

Bovendien heeft deze 'megapolis' de vorm van een piramide waardoor ze boven heel de bewoonde wereld uittorent. Het lijkt wel alsof deze stad met volmaakte vormen gebouwd is tegen de hellingen van een geweldige berg.

Al zijn er geen vijanden meer die haar zouden kunnen bedreigen, haar grote en 144 el (= 70 meter) dikke muren geven haar inwoners het gevoel van veiligheid.

Goud, edelstenen en parels vormen het bouw materiaal van het nieuwe Jeruzalem. Hiermee stralen de muren en de poorten, de huizen en de pleinen, de luister uit van Gods aanwezigheid. Het is hier alles God wat er blinkt!

Lichtstad

"De stad heeft het licht van de zon en de maan niet nodig: over haar schijnt Gods luister, en het lam is haar licht." (vs. 23)

De tempel was vanouds de ontmoetingsplaats van God met zijn volk. Hier woonde God te midden van zijn volk. Hier werden offers gebracht en gebeden naar de hemel opgezonden. Zo vormde de tempel de verbindingsschakel tussen de hemel en de aarde.

In het nieuwe Jeruzalem is geen afgebakende heilige plaats meer nodig. Heel de stad is tempel, allerheiligst gebied. Overal in de stad kun je God, de Heer, de Almachtige en het Lam, Jezus Christus, ontmoeten.

Hun goddelijke licht weerkaatst in de parels en de edelstenen van de poorten en de muren en in het goud van de straten en de huizen. Daarom zijn andere lichtbronnen overbodig geworden. Jeruzalem is een echte 'Lichtstad' met als stralend Middelpunt: het Lam dat overwon.

Het is te begrijpen dat het nieuwe Jeruzalem een geweldige aantrekkingskracht uitoefent op de volken (Jes. 60: 3). Nu gaat in vervulling waarvan de gelovige martelaren zongen: "Alle volken zullen komen en zich voor u neerbuigen" (Op. 15: 4).

Ook wij mogen aanschuiven in de ontelbare rijen pelgrims, die uit alle hoeken van de aarde op weg zijn naar deze stad van het eeuwige Licht!

Levenswater

"Hij liet me een rivier zien met water dat leven geeft. De rivier was helder als kristal en ontsprong aan de troon van God en van het lam." (vs. 1)

Midden door het nieuwe Jeruzalem kronkelt een rivier met water dat leven geeft. Zij ontspringt aan de troon van God en van het Lam (vgl. Ez. 47). Overall waar haar kristalheldere water stroomt schenkt zij een overvloed aan leven.

Langs haar oevers en in het midden van het plein van de stad staan levensbomen. Elke maand dragen zij andere vruchten. De bladeren van deze bomen hebben bovendien een geneeskrachtige werking. In het nieuwe Jeruzalem heeft daarom niemand honger, is niemand ziek en gaat niemand meer dood.

Alles herinnert hier aan het verloren paradijs, de hof van Eden (Gen. 2: 8-25). Maar nu is alles veel heerlijker. Er zijn geen verboden bomen en verboden vruchten meer. Er hoeft niet meer gekozen te worden tussen goed en kwaad. Niets onreins en niets dat vervloekt is wordt hier gevonden. Het leven hier zal overvloedig zijn en nooit meer ophouden.

In het nieuwe Jeruzalem, waar uit de troon van God en van het Lam het levenswater stroomt, zullen we Hem straks als zijn onderdanen mogen dienen. Zijn eigendomsteken staat immers op ons voorhoofd geschreven. Hier wordt onze dorst naar eeuwig geluk en volkomenheid door Hem voorgoed gelest!

Aanbidding

"Ik, Johannes, was het die deze dingen hoorde en zag. En toen ik alles gehoord en gezien had, wierp ik me neer aan de voeten van de engel die me deze dingen liet zien, om hem te aanbidden." (vs. 8)

Meer dan eenentwintig 'hoofdstukken' heeft God nodig om aan Johannes en zijn verdrukke medechristenen in Asia te tonen wat Hij van plan is met kerk en wereld.

De strijd die gestreden wordt op aarde is een geestelijke strijd. Een oorlog tussen het koninkrijk van God en het rijk van de duisternis. Uiteindelijk zal het rijk van de duisternis overwonnen worden en zal de troon van God weer op de aarde staan.

Met deze boodschap van heil steekt God de gelovigen van alle eeuwen een hart onder de riem en roept Hij hen op tot een heilige gehoorzaamheid. Zij moeten zich houden aan wat er in dit boek staat en daaruit leven. En wie dat doet totdat Jezus Christus weer op aarde komt, die is te feliciteren: "Gelukkig is wie zich houdt aan de profetie van dit boek" (Op. 22: 7).

Opnieuw raakt Johannes diep onder de indruk van wat hij heeft gehoord en heeft gezien. Vol aanbidding valt hij neer voor de voeten van de engel die hem Gods onthullingen heeft bekend gemaakt. Maar opnieuw wijst de engel dit bewijs van onderdanigheid en eerbied af (vgl. Op. 19: 10). Ook hij is slechts een dienaar.

'Je moet God aanbidden. Want alleen Hij, die deze wereld in zijn handen houdt, is onze aanbidding waardig!'

De tijd is nabij

"Verder zei hij tegen we: 'Houd de profetie van dit boek niet geheim, want de tijd is nabij.'" (vs. 10)

We herinneren ons dat Johannes de woorden van de Openbaring in de eerste plaats geschreven heeft als een bemoediging voor christenen van zijn tijd. Voor christenen die vervolgd werden, omdat ze geloofden, dat niet de keizer in Rome, maar dat Jezus Christus hun enige Heer en Heiland is! Johannes spoort hen aan om te blijven volharden in hun geloof en uit te blijven zien naar de wederkomst van Jezus.

Die wederkomst is aanstaande. Het duurt niet lang meer. Die tijd is nabij! Iedereen die op deze woorden acht geeft en er uit leeft wordt door Christus gelukkig geprezen. Totdat die dag gekomen is moet echter het onderscheid tussen gelovigen en ongelovigen nog duidelijker worden.

Het gaat dus ook in ons leven om voor óf tegen God en of dat ook blijkt in je levenswandel. Wanneer Jezus terugkomt zul je immers 'betaald' krijgen naar wat je hebt 'verdiend'.

Dat de wederkomst aanstaande is wordt in dit laatste hoofdstuk door Jezus zelf tot drie keer toe bevestigd: "Ik kom spoedig." Hij komt gegarandeerd! Vol verwachting zien wij uit naar die grote en heerlijke dag!

Scheiding

"Gelukkig zijn zij die hun kleren wassen: zij kunnen over de levensboom beschikken en zullen de stad en de poorten binnengaan. Buiten is de plaats voor de honden die zich bezighouden met toverij en ontucht, met moord en afgodendienst, voor iedereen die de leugen koestert en ernaar handelt."
(vs. 14-15)

Jezus Christus staat aan het begin van Gods schepping en aan het einde ervan. Hij overziet heel de geschiedenis: "Ik ben de alfa en de omega, de eerste en laatste (letter van het Griekse alfabet), het begin en het einde (van de geschiedenis)." (Op. 22: 13). Het zijn aanduidingen van zijn God-zijn.

De telg van David, zijn nakomeling, de stralende morgenster (Op. 22: 16; vgl. Jes. 11: 10; Ps. 89: 30 en Num. 24: 17) geven zijn menselijke afkomst aan.

Zo is Jezus Christus de vervulling van de profetieën uit het Oude Testament. In Hem zijn God en mens op aarde één geworden!

Wanneer Hij op aarde terug komt zal Hij als een herder de 'schapen' en de 'bokken' van elkaar scheiden (Matth. 25: 31-33).

De 'schapen' zijn zij die hun toevlucht hebben gezocht bij het bloed van Jezus en hun oude leven daarin hebben laten reinigen. Zij zullen mogen ingaan in het nieuwe Jeruzalem en met Hem delen in de vreugde van het eeuwige Licht.

De 'bokken' zijn zij die in hun ongeloof zijn blijven volharden. Ze worden hier "honden die zich bezighouden met toverij en ontucht, met moord en afgodendienst" genoemd. Zij zullen buitengesloten zijn en in de eeuwige duisternis verblijven!

Wederkomst

"De Geest en de bruid zeggen: 'Kom!' Laat wie luistert zeggen: 'Kom!' Laat wie dorst heeft komen; laat wie dat wil vrij drinken van het water dat leven geeft." (vs. 17)

De Heilige Geest en de Bruid nodigen de hele wereld uit om naar Jezus te komen. Bij Hem, de Bron van het levenswater, mogen we immers genieten van de blijvende vreugde die het eeuwige leven geeft. In zijn bloed mogen we onze kleren van ons oude zondige leven schoon wassen. Zo zullen we rein zijn als Hij als Bruidegom naar deze aarde komt.

Als gemeente van Jezus Christus zijn we dus in onze bruidsdagen. We verlangen - als Bruid van Christus - naar de ontmoeting met onze Bruidegom. We verlangen, roepen, om zijn komst: "Kom, Heer Jezus!" Dat is niet alleen een gebed. Dat is ook een bevel. Christus móet komen. Dan pas kan het feest beginnen.

Bijna 2000 jaar wachten we al. Zou onze Bruidegom nog wel komen? Wachten op Jezus duurt soms lang. En toch ... er is nog zoveel voorbereidend werk te doen in de hemel en op de aarde. De Heilige Geest neemt ons in dit laatste bijbelboek bij de hand. Houdt moed. Houdt vol. Blijf geloven. Blijf verwachten. Blijf uitzien naar zijn komst!

Terugblik

"Gelukkig is wie dit voorleest, en gelukkig zijn zij die deze profetie horen en zich houden aan wat hier gezegd wordt. Want de tijd is nabij." (vs. 2)

Op deze laatste dag kijken we even achterom. De afgelopen zeventig dagen mochten we - samen met Johannes op Patmos - door een geopende deur in de hemel kijken.

We zagen daar God op zijn troon, omringd door de vertegenwoordigers van Israël en de kerk.

We zagen ook hoe Jezus Christus, als het Lam dat de dood heeft overwonnen, uit de handen van zijn Vader een boekrol mocht aannemen: Gods testament waarin zijn plan met onze wereld, met zijn kerk, met ons leven staat opgeschreven.

Stukje bij beetje maakt het Lam ons Gods geheimen bekend want niets gebeurt er toevallig. Ook niet de rampen die over de aarde zullen komen. Dwars door dit alles heen werkt God aan de bevrijding van zijn volk.

Jezus Christus zal spoedig vanuit de hemel op aarde terugkomen. In zijn Koninkrijk zal er dan eeuwigdurende vrede zijn. Dan zal het gedaan zijn met Satan en al zijn demonische machten en zullen we met Hem als koningen mogen heersen

De afgelopen zeventig dagen brachten ons een stapje dichterbij die grote Bevrijdingsdag. Ook voor de komende tijd mogen we daar vol verwachting en met goede moed naar uitzien. En met de kerk van alle eeuwen bidden we: "Amen. Kom, Heer Jezus!"

Voor ruim twee maanden geeft *70 x Openbaring* een introductie in het laatste intrigerende boek van de Bijbel. In dit bijbelboek krijgt de apostel Johannes in visioenen inzicht in Gods plan met de kerk en de wereld. Dit boekje is een voorzichtige poging om meer inzicht te geven in deze visioenen vol met beelden, symbolen en getallen. In de inleiding wordt duidelijk uitgelegd hoe dit bijbelboek is ingedeeld.

Aan de hand van dit dagboekje kun je je nu 70 dagen verdiepen in de Openbaring van Jezus Christus aan de apostel Johannes op Patmos.

70 x Openbaring is het eerste deeltje in een reeks kleine dagboekjes bij de Nieuwe Bijbelvertaling 2004.

In deze dagboekjes wordt steeds een bijbelboek of thema besproken, met uitleg en achtergrondinformatie.

Ds. Jan K.C. Kronenberg (1952) is christelijk-gereformeerd emeritus-predikant.

www.uitdekroontjespen.nl

